

Inhoud

Positie Sturmans brokkelt af

Commissie moet interimbestuur voor medische faculteit zoeken

Bij de faculteit der geneeskunde zal een commissie aan de slag gaan die binnen twee weken een voorlopige oplossing voor de bestuurscrisis moet hebben gevonden. Dat is de uitkomst van de extra vergadering van de faculteitsraad, vorige week donderdag. Voorzitter van de commissie is prof. Flendrig. Deze is tevens voorzitter van het stafconvent in het academisch ziekenhuis. Nogal wat leden van dit gezelschap betoonden zich niet gelukkig met de verkiezing van prof. Sturmans voor een derde termijn als decaan.

Tijdens de raadsvergadering, die deels in aanwezigheid van het afgetreden bestuur (minus prof. Bosman) plaats vond, zijn naar verluidt (de vergadering was vertrouwelijk) harde noten gekraakt. Niet iedereen stroomde over van begrip voor de actie van de bestuursleden om af te treden toen Sturmans eenmaal herkozen was. Anderzijds staken sommige raadsleden de hand in eigen boezem onder de erkenning dat de raad wellicht niet voldoende macht had geslagen op de signalen die door de bestuursleden waren afgegeven. Eensgezind was men echter in de vaststelling dat de crisis zo snel mogelijk naar een einde gebracht moest worden. Op voorstel van de 'demissionaire' bestuursleden ging de raad akkoord met de instelling van een commissie van advies. Die zal voor 4 oktober een voorstel moeten doen over de vorming van een interimbestuur "dat geacht kan worden te berusten op vertrouwen in de faculteit". Gezien de huidige situatie is het de vraag of decaan Sturmans nog voorzitter van een dergelijk bestuur zal kunnen zijn. De vertrouwenscrisis is juist uitgebroken vanwege zijn herbenoeming. Volgens aanwezigen heeft Sturmans zelf, die

nog steeds geen commentaar wil geven, tijdens de vergadering verklaard aftreden alleen te willen overwegen indien er een voor hem acceptabele andere kandidaat zou opduiken. Verklaarde tegenstanders van zijn beleid van de afgelopen vijf jaar zouden niet op zijn instemming kunnen rekenen. Uit het communiqué dat de faculteit heeft uitgegeven naar aanleiding van de faculteitsraadvergadering blijkt dat de raad zelf er weinig voor voelt om zijn eigen besluit om Sturmans opnieuw te benoemen, meteen al weer onderuit te halen. De commissie van advies wordt namelijk geacht het desbetreffende raadsbesluit te respecteren. Hoe precair Sturmans positie niettemin nu ook in de raad is geworden blijkt uit de precieze formulering die is gekozen. De commissie moet "in eerste aanleg" "streven naar het respecteren" van dat besluit. Een dergelijke conditionele woordkeus laat alle ruimte om straks alsnog te concluderen dat de benoeming van Sturmans maar beter ongedaan gemaakt kan worden.

Wammes Bos

Studenten laten buitenlandse beurzen onbenut

Studenten en afgestudeerden maken nauwelijks gebruik van de bestaande mogelijkheden om een buitenlandse studiebeurste te krijgen. Volgens een woordvoester van de Nuffic, de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs, komt dat vooral door onbekendheid.

Nederland heeft culturele verdragen gesloten met veertig landen en voor al die landen zijn er studiebeurzen beschikbaar. Deze worden sinds een jaar of twee door de Nuffic beheerd. Maar de organisatie constateert nu dat de mogelijkheden die de verdragen bieden voor het verkrijgen van een beurs in het buitenland regelmatig onbenut blijven.

Volgens de woordvoester heeft het geringe aantal aanmeldingen bovendien tot gevolg dat selectie van kandidaten nauwelijks mogelijk is. Sommige landen ondernemen nog wel een beoordeling van een beursaanvraag, maar anderen laten belangstellenden zonder problemen toe.

De uit de culturele verdragen voortvloeiende studiebeurzen zijn beschikbaar voor laatstejaars studenten of afgestudeerden die jonger zijn dan 35 jaar. Ze dekken in principe alle kosten van studie en verblijf in het buitenland voor de duur van gemiddeld een academisch jaar. De Nuffic heeft een brochure gemaakt waarin de mogelijkheden voor het verkrijgen van buitenlandse studiebeurzen zijn beschreven. De brochure wordt verspreid via de bureaus in het buitenland van de universiteiten.

Jos Dohmen/HOP

'Emancipatoir studentenbeleid' op komst

De universiteiten gaan speciale aandacht besteden aan studie- en loopbaanproblemen van vrouwelijke studenten. De vereniging van universiteiten, de VSNU, en het Landelijk overleg emancipatiecommissies wetenschappelijk onderwijs (Loekwo) starten binnenkort een project dat zich richt op 'emancipatoir studentenbeleid'.

Het project wordt uitgevoerd op aandringen van het ministerie van onderwijs. De kosten ervan, 300.000 gulden over een periode van drie jaar, worden gedragen door het ministerie van sociale zaken. Van dit geld wordt bij de VSNU een emancipatiewerkster aangesteld die zal inventariseren welke activiteiten aan de universiteiten worden ondernomen op het gebied van het emancipatiericht studentenbeleid. Met dat overzicht in de hand hoopt men aanbevelingen te kunnen doen waarmee de studiebegeleiding en het arbeidsperspectief van vrouwelijke academici kan worden verbeterd.

Uit gegevens van verschillende universiteiten blijken er overigens nauwelijks verschillen op te treden tussen de studieprestaties van vrouwen en mannen. Maar volgens het Loekwo zeggen dergelijke rendementcijfers weinig. Het overlegorgaan constateert dat vrouwen tijdens hun studie geconfronteerd worden met 'rolconflicten' en met 'vragen' over hun beroepsperspectief in zoverre dat verbonden is met nog open vragen over hun toekomstige leefsituatie, in het bijzonder het moederschap'. Dat zou leiden tot 'momenten van aarzeling en twijfels'.

Jos Dohmen/HOP

PAGINA 5

Behoorlijk bestuur

Net als de overheid zou ook het bedrijfsleven gebonden moeten zijn aan de beginselen van behoorlijk bestuur.

Bernadette van Leeuwen heeft uit de Nederlandse jurisprudentie enkele van die beginselen gedestilleerd. Daarmee kunnen zowel aandeelhouders, rechters als de bedrijven zelf hun voordeel doen.

PAGINA 7

Kinderopvang

De wachtlijst voor opvang van kinderen van RL-medewerkers behoort tot het verleden, er is momenteel zelfs sprake van reserveruimte. Het verdwijnen van de wachtlijsten heeft onder andere te maken met een fusie van verschillende voorzieningen voor kinderopvang in Maastricht, waaronder de stichting Kinderopvang RL/AZM. Medewerkers kunnen hun kind voortaan op verschillende locaties in de stad onderbrengen. En over een jaar moet ook Randwyck een crèche hebben.

PAGINA 9

Tweede geldstroom

Iedereen kent de eerste geldstroom (alles wat rechtstreeks van het ministerie van onderwijs komt) en de derde geldstroom (alles wat met contractonderzoek wordt verdiend). De tweede geldstroom blijft de minst bekende. De Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, NWO bestaat veertig jaar en heeft nu een kans die ze maar eens in de tien jaar krijgt om met een klinkende jubileumviering meer bekendheid te vergaren.

PAGINA 16

Limburgse vrouwen

'Vrouwen tussen Grenzen' is de titel van een aardig boekje, waarin Limburgse vrouwenlevens uit de 19e en 20e eeuw staan gedocumenteerd. De uitgave is een initiatief van de Limburgse Vrouwenraad en de Werkgroep Emancipatie Roermond. Zij hopen dat vrouwen zich in de kleine geschiedenissen herkennen: Over de doodzonde van tongzoenen, de handel in blanke slavinnen, de heiligheid van het koken en onzedelijke knipoojjes in achterbuurtdancings.

Wetenschapsbeleid in teken van milieu-onderzoek

Niet alleen de politiek, ook de universiteiten zijn in de jaren tachtig door de lage olieprijs in slaap gesust. Dat blijkt uit het Wetenschapsbudget 1991 van minister Ritzen. Het fundamentele energie-onderzoek en de opleidingsmogelijkheden op dit terrein zijn sterk geslonken. Er moet nu een landelijk universitair platform komen, dat voor nieuwe afspraken op dit terrein zorgt. Ritzen zal daaraan meewerken en -betalen. Ook andere delen van het bèta-onderzoek moeten meer aandacht krijgen. Zoals dat naar het leefmilieu.

Dat het energie-onderzoek in het slop zit, volgt uit een analyse van universitaire verslagen en van publicaties en citaties op dit onderzoeksgebied. Zulke verkenningen van de toestand van het onderzoek moeten volgens de minister een centrale rol krijgen in zowel het nationale wetenschapsbeleid als dat van onderzoeksinstellingen. Verkenningen staan daarom meer dan ooit centraal in het Wetenschapsbudget van dit jaar. Het gaat vooral nog om voor-nemens - en om de instelling van een commissie voor het onderling afstemmen van al die verkenningen - maar er zijn al enkele resultaten.

Minder alfa en gamma

Ook de uitspraak van Ritzen dat het bèta-onderzoek als geheel meer ruimte verdient, is op zo'n verkenning gebaseerd. Het gaat om een in studie van Irvine, Martin en Isard naar de Nederlandse uitgaven voor academisch onderzoek. De totale omvang daarvan stagneert. Maar de meeste aandacht krijgt een analyse van de verdeling tussen de disciplines. Alfa- en gamma-onderzoek ontvangen in ons land 27,5 procent van de middelen: twee keer zoveel als in vijf andere westerse landen. Daarentegen zijn enkele bètadisciplines (wiskunde en informatica, techniek en 'omgevingswetenschappen') sterk achtergebleven. Al plaatst de bewindsman bij deze cijfers enige kanttekeningen (nadere analyse is nodig, en: ons beleid mag wel wat afwijken van elders), toch trekt hij er consequenties uit. Want de omvang van het onderzoek bij rechten, bedrijfskunde, geschiedenis en moderne talen is vooral een toevallig neveneffect van sterk gegroeide studentenaantallen. En als er gekeken wordt naar de kwaliteit of belang van het vakgebied, dan is er genoeg reden voor andere accenten. Behalve voor kwalitatieve uitschieters als linguïstiek zal er volgens Ritzen „relatief meer gewicht moeten worden gegeven aan het bèta-onderzoek.“ Hij voegt daar nog aan toe, dat ook de studentenaantallen in de bètavakken omhoog moeten. „Anders staan we op de wat langere termijn voor ernstige tekorten.“ Om zo'n uitspraak over bèta-onderzoek en onderwijs heeft de Tweede Kamer overigens al voor de zomer gevraagd, in een motie van ex-staatssecretaris N. Ginjaar-Maas (VVD). Van het parlement kan hij dus steun verwachten. Maar om de gewenste ombuigingen uitgevoerd te krijgen, zal de minister Ritzen vooral tot afspraken moeten komen met de universiteiten en NWO. Binnenkort gaat hij daarover overleggen.

Energie en Milieu

Speciale aandacht besteedt het Wetenschapsbudget aan het milieu- en het energie-onderzoek. Van het milieu-onderzoek is dat niet voor het eerst. In het Nationaal Milieubeleids Plan (NMP) werd al een tekort aan lange-termijnonderzoek op dit gebied gesignaleerd. En in het kader van het NMP-plus heeft Ritzen daarom een

potje voor dit onderzoek ingesteld, dat zal groeien tot 4 miljoen gulden per jaar in 1994. Hij voegt daar nu aan toe, dat hij ook andere departementen en onderzoekorganisaties zal uitnodigen om bij te dragen.

Nieuw is echter het noodsignaal over het energie-onderzoek, dat door de Golfcrisis extra actueel wordt. Het meer toegepaste onderzoek in ons land (bij TNO, ECN, en via projectfinancier NOVEM) staat er nog redelijk voor. Maar het fundamentele energie-onderzoek aan de universiteiten, gericht op de zeer lange termijn, blijkt in de jaren tachtig met minstens eenderde in omvang gedaald. Onderlinge coördinatie is vrijwel verdwenen; het onderzoek is daardoor slecht 'zichtbaar'. En ook de opleidingsmogelijkheden op dit terrein zijn gedaald.

Deze ontdekkingen zijn deels gebaseerd op universitaire jaarverslagen en op klachten uit de 'markt'. En die worden bevestigd door de eerste resultaten van een analyse die het Leidse Centrum voor Wetenschaps- en Technologies-Studies (CWTS) maakte van publicatie- en citatiegegevens. Daaruit blijkt, dat ons land op belangrijke gebieden als olie- en gas-onderzoek en delen van het kernonderzoek internationaal weinig betekent. Alleen op het terrein van steenkool wordt (door Delft en de UvA) een bovengemiddelde bijdrage geleverd.

Aandacht verslapt

De verklaring voor deze zorgelijke toestand? De ontspanning op de energiemarkt heeft blijkbaar ook bij de universiteiten de aandacht voor het onderwerp doen verslappen. Bovendien hebben bezuinigingen het werk op multidisciplinaire terreinen als het energie-onderzoek bemoeilijkt: de universiteiten kozen sterker voor de klassieke disciplines. Gevolg van dit alles is, dat op termijn de basis voor nieuwe energie-opties als kernfusie, fysische en biologische zonne-energie en brandstofcellen, gevaar loopt. Volgens Ritzen moet het energie-onderzoek en -onderwijs snel versterkt worden. Dat moet deels gebeuren door aan te sluiten bij internationale programma's zoals naar kernfusie, maar daarnaast is ook een nationale inspanning nodig. Plan is nu, om aan te sturen op een landelijk platform van universitaire onderzoekers en bestuurders dat het energie-onderzoek moet coördineren en van een gezicht voorzien. Dat wordt vooral een klus voor de universiteiten, maar het Kabinet „wil deze ontwikkeling met kracht ondersteunen en is bereid voor de aanloop een financieel bijdrage te verstrekken“ Aan welk bedrag gedacht wordt, blijft nog even duister.

HOP/Frank Steenkamp

Werken of netwerken

Een moderne opvatting over de ontwikkeling van wetenschap luidt dat deze ontwikkeling het resultaat is van **netwerken**. Niet het ploeteren en zwoegen van die ene wetenschapper in het laboratorium of aan de schrijftafel, maar communicatie en sociale interactie bepalen wat als wetenschappelijke produktie geldt en wat als nonsens naar de prullebak wordt verwezen. Wie deze visie onderschrijft heeft een aardig instrument om de geschiedenis van vrouwen in de wetenschap te beschrijven. Vrouwen hebben vaak hard gewerkt - als biologe, astronome etc. - maar speelden in de relevante netwerken een ondergeschikte rol. Geen wonder dat zij amper invloed hadden op wat als wetenschappelijke waarheid overleefde.

Het is de vraag of men aan deze reconstructie van het verleden een moraal kan ontlenuen. Sommigen menen van wel, en zij bevelen vrouwelijke wetenschappers aan actief te 'netwerken'. Daarmee wordt het voorbeeld gevolgd van vrouwelijke managers, schooldirecteuren, juristen etc. Die hadden al eerder in de gaten hadden dat veel zaken via frequent receptiebezoek geregeld worden, en dat vrouwen - willen ze iets in de melk te brokkelen hebben - zich daarbij niet onbetuigd moeten laten. De weg naar de top is lang en zwaar, zo beseften zij, maar wie over de juiste kennis beschikt en bereid is hun taal te spreken heeft al snel een streepje voor. Nu het tot vrouwen in de wetenschap doordringt dat ook wetenschap een kwestie is van sociaal verkeer, lijken ook zij te beschikken over een strategie om hun stem wat meer gewicht te geven.

Schijn bedriegt. De notie dat wetenschappelijk succes een kwestie is van 'netwerken' gaat voorbij aan tal van moeilijke afwegingen over de wijze waarop men haar tijd zal besteden. Wie een boek wil lezen of een artikel wil schrijven zal een commissie, een vergadering of een borrel moeten laten schieten. Individuele en sociale activiteiten moeten dus tegen elkaar af worden gewogen, terwijl het niet op voorhand duidelijk is waarmee de carrière op korte- of lange-termijn het best gediend is. Een eenzijdige schets van wetenschap als 'werken' benadrukt wellicht te weinig dat vrouwen behalve het maken van een produkt dit ook moeten verkopen. De eenzijdige nadruk op wetenschap als 'netwerken' betekent echter ook een risico. Behalve dat men wetenschappelijke prestaties verwacht met de mensen die men kent, bevestigt dit het oude idee dat vrouwen hun identiteit niet ontlenuen aan wat ze **doen** maar aan de mensen bij wie ze **horen**.

Uit de geschiedenis van vrouwen in de wetenschap de conclusie trekken dat vrouwen actief moeten 'netwerken' impliceert tevens een miskenning van het feit dat netwerken niet gecreëerd worden maar simpelweg, achter de rug van mensen om en vaak toevallig ontstaan. Het welbewuste, georganiseerde 'netwerken' betekent al te vaak aansluiting zoeken bij gelijkgestemden en maakt de wereld tot een onder-onsje. 'Netwerken' staat dan ook met gespannen voet met de wens van vrouwen om hun wereld te vergroten.

Klasien Horstman

Geld voor extramurale activiteiten niet meer voorwaardelijk

Geld uit twee fondsen dat de medische faculteit tot nu toe voorwaardelijk kreeg toegekend, wordt naar alle waarschijnlijkheid met ingang van 1991 gewoon opgenomen in de begroting. Het gaat om het geld uit het Vernieuwingsfonds voor de extramurale gezondheidszorg, en om het Stimuleringsfonds voor het onderzoek naar hart en vaatziekten. Tezamen kreeg de faculteit daaruit een jaarlijks bedrag van 4,15 miljoen, waarvan het leeuwedeel, 3,9 miljoen, voor rekening van het Vernieuwingsfonds kwam. Over de besteding van dat geld heeft deze zomer nog een visitatiecommissie een uitermate lovend rapport uitgebracht.

Uit gegevens van het ministerie van onderwijs en wetenschappen blijkt nu dat deze middelen gewoon zijn opgenomen in het zogenaamde plaatsen-geldmodel (PGM). Daarmee zijn zij 'structu-

reel' geworden. Omdat dit model rekent met formatieplaatsen in plaats van met een vast budget, betekent deze wijziging tevens dat de toekenningen hiermee min of meer waardevast zijn geworden. De visitatiecommissie had daarop aangedrongen. Het pleidooi dat zij hield om deze middelen uit te zonderen van algemene kortingen is echter niet verhoord. Alles wat via het PGM-model wordt toegekend, is onderhevig aan de kortingen die het ministerie aan de universiteiten oplegt.

Wammes Bos

Bladeren

Door Bart Brouwers

Dr. F.

Eigenlijk heet hij Finkensieper, maar de meeste mensen kennen hem vooral als dr. F. Deze ex-directeur-psiater van de Heldringstichting in Zetten, die onlangs veroordeeld werd tot zes jaar gevangenisstraf wegens zedenmisdrijven, is niet meer welkom bij de colleges filosofie aan de universiteit van Nijmegen. Finkensieper zit in zijn doctoraalfase, maar nadat enkele mede-studenten hem hadden herkend van een tv-interview met Vara's Paul Witteman, lijkt zijn studie een vroege dood te sterven. Via een ultimatum dwongen de studenten Finkensieper het werkcollege te verlaten. Ze wilden zo voorkomen dat F. een referaat zou houden. "Het idee dat je de hele tijd naar zo'n man zit te luisteren" was voor de meesten onverteerbaar. Toch twijfelden de leden van de werkgroep over wat ze moesten doen. "Ik raakte in tweestrijd", zo zei een van hen. "Hoe kan ik blijven zitten terwijl ik weet wat hij gedaan heeft? Ik ga niet aan de uitspraken van twintig vrouwen twijfelen. Maar mag je zelf voor rechter spelen?" Na het dringende verzoek van de studenten heeft werkgroepvoerder prof. dr. Heyde Finkensieper verzocht het college te verlaten. Die deed dat met de aantekening, dat zijn aanwezigheid toch "legaal" is. Over dat laatste punt zijn de vertegenwoordigers van juridische zaken in Nijmegen het ook eens. "Wie ingeschreven staat als student, heeft recht op onderwijs. Een docent mag niemand weigeren omdat hij veroordeeld is. Maar persoonlijke gevoelens en emoties kunnen zo sterk zijn dat je iemand geen les wenst te geven", zo gaf men wel toe. Afgesproken is nu, dat Finkensieper wel zijn studie mag vervolgen, maar bij de colleges moet weg blijven. (KU-nieuws)

Varkens

De Leidse vakgroep bestuurskunde heeft aan de bel getrokken, omdat de contacten met buitenlandse universiteiten spaak dreigen te lopen. De reden: de abominabele toestand van de woonruimtes die de Leidse universiteit heeft ingericht voor buitenlandse studenten. Die hebben meer weg van een varkensstal dan van een studentenhuis, aldus een brief van de vakgroep aan het College van Bestuur. Het probleem is dat niemand binnen de universiteit zich verantwoordelijk voelt voor de huisvesting van de buitenlanders. De Stichting Studentenhuisvesting en de universiteit wijzen om beurten naar elkaar, maar intussen blijven de kamers even vies. De oorzaak is volgens de Stichting Studentenhuisvesting trouwens wel duidelijk: die ligt bij de buitenlandse studenten (voornamelijk Amerikanen) zelf. Zij zijn van huis uit niet gewend hun kamers te poetsen en op te ruimen, zodat het vanzelf een zootje wordt. (Mare)

Hobby

Ook hoogleraren hebben zo hun hobby's. De een verzamelt postzegels, de ander zet vliegtuigmodellen in elkaar. Maar niet prof. dr. J.Lever, de Amsterdamse emeritus-hoogleraar Algemene Dierkunde. Hij kan maar geen genoeg krijgen van het doorvlooien van telefoon- en postcodeboeken. Op zijn speurtocht door de 1259 volgepropte pagina's tellende telefoon-

boek van Amsterdam is hem trouwens wat opgevallen. Na nauwkeurig turven kwam hij tot een lijst met maar liefst 91 verschillende plantesoorten, waarvan de roos wel het favorietst was (477 vermeldingen). Goede tweede en derde waren de heide (465 entries) en de linde (442). Bij de zoogdieren voert de leeuw (737) Levers lijst aan. Ongewervelden zijn er - gelukkig voor Amsterdam - relatief maar weinig: 17 soorten. Vogels zijn er daarentegen weer in 55 soorten, terwijl 954 Amsterdammers het moeten stellen met de naam van een vis. Hoe lang hij over zijn telwerk heeft gedaan, weet Lever niet. "Ik let niet zo op de tijd". Uit het feit dat hij ook al eens het postcodeboek naploos op zoek naar de meest populaire bioloog tussen tienduizenden straatnamen, moge blijken dat hij geen hekel heeft aan dit soort werk. Integendeel, "ik doe bijna niets anders, ik vind dit geweldig fijn." Waarschijnlijk is een selectie van het telefoonboek op menselijke organen Levers volgende grote taak. Kijken of-ie zelf bovenaan komt. (Ad Valvas)

Half uur

Tilburg heeft op aandrang van de minister van onderwijs en de Nederlandse Spoorwegen besloten de colleges een half uur later te laten beginnen. Hoewel de roosters voor het komende semester al klaar liggen, is het blijkbaar toch geen probleem ze allemaal dertig minuten te vertragen. Half negen wordt negen uur en de rest van de dag schuift mee. Alle universiteiten hebben een dergelijk verzoek gekregen, hoewel aan sommige juist is gevraagd vroeger te beginnen. Doel van dit alles is de chaos na de invoering van de OV-kaart voor studenten tot een minimum te beperken. (Univers)

Video
Afstuderen per video. Het lijkt science fiction, maar aan de Technische Universiteit van Twente is het vorige week toch iemand gelukt om op die manier zijn bul te halen. En niet dankzij een staaltje gefantaseerde wetenschap, maar met keiharde resultaten. De beloning was er dan ook naar: een negen. Twee uur voor zijn afstuderen kreeg kandidaat Erwin Boer zijn examen vragen per fax op de universiteit van Illinois in Chicago. Na zijn voordracht werden die vragen beantwoord terwijl er een videocamera meezoomde. Erwin Boer had geen zin om naar Twente terug te komen voor dit afstuderen, omdat hij er eigenlijk weinig meer te zoeken heeft. Hij is inmiddels getrouwd met een Amerikaanse en kan ook na zijn afstuderen aan de slag op de universiteit van Illinois. Boer heeft daar een promotieplaats aangeboden gekregen. (UT-nieuws)

Pornokwien

Afgelopen woensdag heeft Neerlands ongekroonde pornokoningin Miep Brons de rotterdamse economiestudenten eens haarfijn uit de doeken gedaan hoe het precies allemaal werkt in de wereld van de marketing. Zij was een van de sprekers op een avond van lezingen over 'omstreden producten'. Andere gasten: afgezanten van het roddelweekblad Story, van Holland Casino en van een munitiefabriek. Het samenstellen van de lijst sprekers ging trouwens niet van een lijn dakje. Afzeggingen kwamen binnen van sexblaadjes Chick en Candy (te weinig te vertellen), 06-sexlijnen (concurrentie te scherp om marketing uit de doeken te doen), Yab Yum (geen tijd, directeur wil binnen vijf jaar binnen zijn en heeft geen avond te verliezen), Christine Le Duc (al voldoende bekendheid) en een keten gokhuizen (moeite met het wetenschappelijk gehoor). (Quod Novum)

Irak

Vijftien Leidse studenten hebben deze week een poging gedaan om in gesprek te komen met de ambassadeur van Irak. "om

eens de andere kant van de medaille te horen". Het gaat om de Europese studentenvereniging EG, die vindt dat de Nederlandse media ons eenzijdig voorlichten. Vandaar het idee voor een "openhartig" gesprek met de ambassadeur, waarbij trouwens ook de kritiek "en enige druk" niet vergeten zou worden, zo beloofden de Eurostudenten. Maar er zou zeker ook geen petitie overhandigd worden, of een verzoek gedaan om uit Kuwayt terug te trekken. (Mare)

Bul

Twee sociologie-studenten uit Rotterdam moeten nog even wachten op de uitreiking van hun bul, omdat de betrokken hoogleraar weigert zijn handtekening eronder

Met ingang van 1991 zullen de universiteiten niet meer aan maximum aantallen hoogleraren worden gebonden. Bovendien worden de mogelijkheden om docenten een tijdelijke aanstelling te geven verruimd. Ook wordt de salarisstructuur in het hoger onderwijs vereenvoudigd.

Dat heeft minister Ritzen dinsdag aan de universiteiten bericht. De bewindsman zegt dat hij de meeste aanbevelingen overneemt uit een rapport van de Adviesraad voor het hoger onderwijs (ARHO) over 'Eigen meesterschap in personeels- en arbeidsvoorwaardenbeleid'. Tot nu toe heeft de overheid jaarlijks een maximum aantal hoogleraarplaatsen vastgesteld, een maatregel die kwaliteitsbevorderend werd geacht. Nu er echter ook andere middelen zijn om de kwaliteit van onderwijs, onderzoek en personeel te toetsen - zoals de inspectie hoger onderwijs en de visitatiecommissies - is een dergelijke maatregel volgens Ritzen overbodig. Met ingang van 1991 komt die al te vervallen. Overigens heeft de ARHO ook

te zetten. Niet omdat hij het niet eens zou zijn met de geleverde prestatie van de twee studenten, maar simpelweg omdat hij vindt al genoeg werk te hebben verzet. Begin januari is hij al gestopt met het geven van colleges. De socioloog Van Voorden meende namelijk al ruimschoots aan zijn onderwijsverplichtingen te hebben voldaan. En de ambtenarenrechter heeft hem daarin gelijk gegeven. Voor de twee studenten heeft het trouwens niet veel gevolgen. Ook andere docenten mogen een krabbel zetten. (Quod Novum)

aanbevolen om het door de overheid vastgestelde minimumaantal aio-plaatsen te laten vervallen. Daarover wil Ritzen echter nog geen beslissing nemen, omdat hij de uitkomsten afwacht van het volgende week te verschijnen rapport van de commissie Onderzoekschool (de commissie Rinnooy Kan).

De minister wil verder bezien of de vaste salarisschalen voor wetenschappelijk personeel kunnen worden vervangen door maximumschalen. De omschrijving van normfuncties zou dan wat globaler van karakter kunnen zijn. Het vaststellen van normfuncties voor niet-wetenschappelijk personeel wil hij aan de universiteiten overlaten, in plaats van aan de overheid. Ritzen wil de universiteiten meer mogelijkheden geven om tijdelijk personeel aan te stellen op functies die permanent zijn. Tot nu toe kon tijdelijk personeel in principe alleen op tijdelijke functies aangesteld. De wijziging vereist volgens de bewindsman wel dat de positie van de werknemer ten opzichte van de werkgever moet worden versterkt. Hij vindt dat de

Cosa di Franco

Elba, 1990:
na de bosbrand

Ook ondernemingen moeten voldoen aan beginselen van behoorlijk bestuur

"Zonder de OGEM-affaire had ik mijn proefschrift niet kunnen schrijven", zegt mr. Bernadette van Leeuwen. De stelling is wat overdreven, geeft ze toe, maar toch: OGEM, het verhaal van het concern dat aan wanbeheer ten onder ging, bleek een rijk vloeiende bron van voorbeelden om haar these aan te illustreren. En niet alleen dat, de zaak was een even onuitputtelijke bron van jurisprudentie.

Van Leeuwen vloede de rechtspraak door op uitspraken over wat wel en niet geoorloofd is in de wereld van de onderneming. Alles op een rijtje gezet bleek hieruit een systeem van regels te destilleren dat veel weg heeft van de bekende algemene beginselen van behoorlijk bestuur die de overheid in acht dient te nemen. Voor ondernemingen geldt dus iets soortgelijks, meent Van Leeuwen, en vandaar de titel van haar proefschrift: "Beginselen van behoorlijk ondernemingsbestuur".

Ooit, in de hippietijd rond 1970, vertoonde zich een Christelijk Historische minister van ontwikkelingshulp, Udink, op de hoofdstedelijke Dam met een weelderige damespruijk op het hoofd. Het ging om een verkiezingactie, en de man meende dat deze confrontatie met het jonge volkje dat daar de Damslaper uithing, en dat ongeveer alles verpersoonlijkte waar de CHU tegen was, gegarandeerd het Journaal zou halen. Dat was een juiste taxatie. Het beeld van de deftige politicus met zijn krullenspruijk bleef zelfs langer in het geheugen dan zijn ministeriële prestaties, totdat het op zijn beurt weer werd verdrongen door een nieuwe stunt. Udink had inmiddels in de jaren zeventig de politiek vaarwel gezegd en zich in zaken begeven. En wat voor zaken. Als voorzitter van de Raad van Bestuur van het OGEM-concern moest hij uiteindelijk het veld ruimen toen OGEM steeds dieper wegzonk in een moeras van onoverzichtelijke transacties, financiële constructies die op of over het randje waren, en uiteindelijk de bijna totale déconfiture van de onderneming, ten koste van vele duizenden werklozen en vele verspilde miljoenen overheidssteun. Udink haalde wederom het nieuws toen zijn vertrek gepaard bleek te gaan met een stevige gouden handdruk. Ofschoon hij niet de slechtste in de bedrijfstop geweest moet zijn, stak dat toch wel erg schrijnend af tegen de situatie van de meute die mede door zijn toedoen de arbeidsbureaus plat liep. Nog niet zo lang geleden dook zijn naam opnieuw op toen er sprake was van een persoonlijke aansprakelijkheidsstelling van de toenmalige OGEM-leiding voor althans een deel van de verdwenen miljoenen. Zover is het niet gekomen, maar het toont wel aan hoe de affaire nog tot nu toe de rechters heeft beziggehouden. De laatste OGEM-beschikkingen van de Hoge Raad dateren van dit jaar.

Of de OGEM-zaak de laatste is geweest waarbij een falend ondernemersbeleid een bedrijf de das om deed valt te betwijfelen. Maar mede door de juridische afwikkeling van deze kwestie (en door de wetenschappelijke verwerking daarvan, zoals in Van Leeuwen's dissertatie) zal het anderen steeds moeilijker vallen zich nog te beroepen op onwetendheid omtrent de normen waaraan men zich dient te houden. Waren die voorheen dan onbekend? Bernadette van Leeuwen: "Nee, die normen bestonden wel, maar niet systematisch gegroepeerd. Meer casuïstisch. Ik heb op basis van de wetgeving en vooral wat rechters daarmee gedaan hebben in hun jurisprudentie, die normen onder een aantal noemers gebracht en getracht ze te

herleiden tot algemene beginselen." Bovenaan het rijtje van die 'algemene beginselen van behoorlijk ondernemingsbestuur' prijkt het verbod van willekeur: als het bestuur van de onderneming ingrijpende beslissingen neemt zal het op zijn minst alle relevante belangen afgewogen moeten hebben. Daartoe behoren in ieder geval die van de aandeelhouders, van de werknemers, en van het concern zelf. Dat bijvoorbeeld aandeelhouders tegenwoordig nogal eens in het verdomhoekje zitten bleek onlangs weer, toevallig in deze provincie. DSM wilde van zijn dochter Macintosh af en deed dat met een ingewikkelde overnameconstructie, die voor de overige aandeelhouders neerkwam op slikken of stikken. De prijs van hun aandeel werd vastgesteld op een niet al te hoog bedrag. Nog voordat men naar de rechter stapte werd alom erkend dat hier sprake was van onevenredige aantasting van de belangen der aandeelhouders. Overigens wordt de rechter niet geacht om de ondernemer te vertellen wat hij dan wel had moeten doen. Hij toetst marginaal: heeft er hier een niet onredelijke afweging van belangen plaatsgevonden? Bij DSM/Macintosh leek het daar niet erg op.

Van Leeuwen noemt dit verbod op willekeur zo algemeen, en het gebruik ervan valt in zoveel jurisprudentie te constateren, dat hier sprake is van een elementair beginsel. Hetzelfde geldt voor een ander uitgangspunt: het 'gebod van zuiverheid van oogmerk'. Bedoeld wordt dat de ondernemer zijn macht niet mag misbruiken om een ander belang dan dat van de onderneming te dienen. In juridische termen heet zo iets détournement de pouvoir, en ook voor het overheidshandelen geldt dit als een belangrijke restrictie.

Maar er is meer. Van een onzuiver oogmerk is tevens sprake wanneer de ondernemingsbestuurder (het gaat hier niet om eenmansbedrijfs) beslissingen neemt die hem op de een of andere manier ook persoonlijk raken. Dat heet dan een 'verbod van tegenstrijdig belang', dan wel van 'verstremgeling van belangen', schrijft Van Leeuwen. Zo zijn transacties tussen de bestuurder en zijn vennootschap in principe taboe. Een voorbeeld: bestuurders die bij hun eigen bedrijf een gunstig krediet voor zichzelf weten te regelen overschrijden de grens, meent Van Leeuwen. Ook persoonlijke betrokkenheid bij een andere onderneming die zaken doet met het bedrijf waarvan men bestuurder is, valt onder deze regel. Dubbele commissariaten zijn in dit soort gevallen dus grond voor gerechtelijke acties.

Zo plaatst Van Leeuwen onder het kopje 'zorgvuldige voorbereiding' een aantal regels waaraan ondernemingsbestuurders zich in ieder geval moeten houden willen zij zich in een later stadium norske rechters van het lijf houden. Van bestuurders kan verlangd worden dat zij alvorens een besluit te nemen zich terdege vergewist hebben van alle relevante informatie, inclusief adviezen van belanghebbenden als de ondernemingsraad en de aandeelhouders. Tegelijkertijd is er een plicht tot het (tijdig) verstrekken van informatie aan diezelfde groepen, iets waaraan het wel

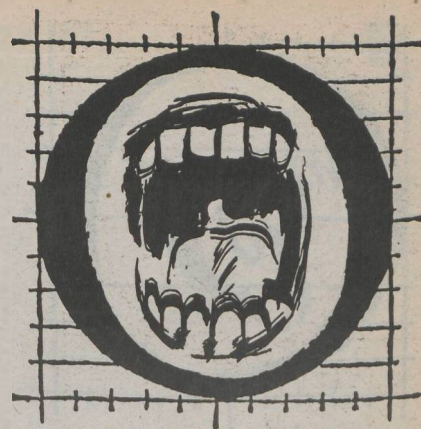
Bernadette van Leeuwen
foto Levien Willemsen

eens wil ontbreken. Ondernemingsraden hebben op dit punt de wet op de ondernemingsraden als steuntje in de rug, maar voor commissarissen en aandeelhouders geldt in feite hetzelfde beginsel. Wanneer de ondernemer voor het front van deze organen verschijnt om verantwoording af te leggen, kan hij zich er niet met een Jantje van Leiden vanaf maken. De motieven voor zijn besluit horen 'deugdelijk' te zijn, "feitelijk juist en innerlijk consistent", beweert Van Leeuwen. Onderzoek leerde haar dat rechters tamelijk veel belang hechten aan dit verantwoordingsbeginsel, juist in gevallen waarin ondernemingsraden de zaak aanhangig maakten omdat de bedrijfsleiding niet van zins was fatsoenlijk antwoord op hun vragen te geven.

Toch zullen het niet zozeer de ondernemingsraden zijn die hun voordeel met deze beginselen van behoorlijk ondernemingsbestuur doen. Voor hen is de wetgeving immers betrekkelijk eenduidig. Als er 'kennelijk onredelijke besluiten' zijn genomen kan een OR bij de rechter aan de bel trekken. Dat gebeurt wel, maar ook weer niet al te vaak. De verhoudingen moeten wel behoorlijk verstoord zijn om die stap te zetten, en naderhand moet men immers nog verder met elkaar. Waar het niet gaat om achteraf-acties als bij de OGEM, waar de gerechtelijke molens pas gingen malen toen het bedrijf ontmanteld was en de kalveren ruimschoots verdronken waren, zijn het meestal de vakbonden en vooral de aandeelhouders die bij de ondernemingskamer van het Amsterdamse gerechtshof aankloppen voor een onderzoek naar eventueel wanbeleid bij een nog functionerende onderneming.

Met de nu geformuleerde beginselen in de hand zullen zowel rechters als klagers iets meer houvast hebben. In dat stadium valt dan alleen nog maar te hopen dat de voorzieningen die een rechter kan treffen (bv. tijdelijk ontslag van een directeur, een overdracht van aandelen) nog op tijd zijn. Voor OGEM zelf kwamen de juridische acties te laat om het concern nog te kunnen redden, maar daar was dan ook bijna alles fout gegaan wat maar kon, meent Van Leeuwen. De concernleiding handelde in strijd met wet en statuten, besluiten waren onzorgvuldig voorbereid, belangen waren verstrengeld, en nog zo het een en ander. Wanbeleid, constateerde de Hoge Raad mismooedig.

Wammes Bos

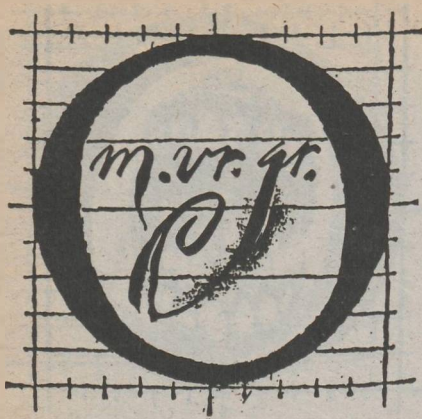
A point

August Magirus ©

Jean Labrouche drijft zijn intieme restaurant in de Tongersestraat met vakmanschap van de oude stempel. Hij kookt in zijn eentje in de open keuken, midden in de zaak, twee keer per dag voor zo'n veertig gasten, en doet dat al jarenlang op een betrouwbaar hoog peil. De Frans georiënteerde kaart biedt variatie en is niet overdreven uitgebreid. Men experimenteert hier niet met riskante nieuwigheden maar behoudt het goede. De grotendeels vaste klantenkring waardeert dat, want zelfs op avonden waarin het andere eetgelegeden aan menselijke stoffering ontbreekt, is het hier vol. Ik ben alleen al vanwege het voorgerecht van petit-gris slakken in een waterkersroomsaus (15 gulden) gemakkelijk over te balen om hier te eten. Dat is zo lekker, dat ik het ooit eens als voor- én als nagerecht heb besteld. De slakken zijn botermals en subtiel van smaak, en worden in een royale portie op een groot bord met de sublieme saus geserveerd. Labrouche kookt wel "aan de smaak", dus wie zoutarm eten wenst, moet dat van tevoren even doorgeven. Bij mijn laatste bezoek bestelde mijn tafelgenoot als hoofdgerecht filets van wilde zalm met saffraanboter (33,50). Heel lekker, ook al serveert Labrouche voor de moderne smaak de vis nogal gaar. Normaal gesproken heb ik iets tegen het eten van zeevis ver van de kust. Dat is een ouderwets vooroordeel, ik weet het, maar ik heb het helaas vaak bevestigd geproefd. Zo niet hier; Labrouche ontvangt driemaal in de week per exprepost een zending vis van Schmidt in Rotterdam. Wie echt dagverse vis wil eten, moet even informeren welke dagen dat zijn. Ik at een coeur de contrefilet met Brouillysaus (35,-), prachtig rosé gebraden rundvlees van topkwaliteit, in dikke plakken decoratief geserveerd met een garnituur van beetgare peulen en bospenen. Heel huiselijk en Maastrichts wordt er een schaal voortreffelijke frites bij gegeven die met de hand zijn gesneden.

De wijnkaart is als het menu: overzichtelijk en niet erg avontuurlijk, maar degelijk. Het voorraadbeheer is dat in mindere mate; de witte Hermitage (49,50) die wij ook als aperitief wilden drinken kwam te laat op tafel omdat bij nog gekoeld moest worden. Dat is mij hier al eens eerder overkomen. Zoveel moeite is het toch niet om van iedere soort een fles in de koeling te hebben liggen?

Om een rest honger te stillen is het nuttigen van een dessert niet nodig, daarvoor zijn de porties van de eerdere gangen voldoende ruim bemeten. Misschien dat daarom de nagerechten het zwakke punt van de kaart vormen. Ik at hier eens een mokkamousse die veel te zoet was, en sindsdien stel ik mij tevreden met koffie die met snoeperijtjes wordt geserveerd, een dessert op zich. Het lijkt mij een beter idee om het perensorbet met eau de vie de poire die nu na de eerste gang werd aangeboden te laten verhuizen naar de dessertkaart. Die was heerlijk, maar een sorbet tussen de gangen van een maaltijd van zo'n beperkte omvang is een modegril waarvoor Labrouche ten onrechte is gewicht.

Brieven

Goede vraag, en het antwoord.....?

Waar H.F.M. Crombag in zijn column "Goede vraag" (Observant 2) stelt dat hij ernstige twijfels heeft omtrent de 'oprechtheid' van het zich beroepen op volkenrechtelijke principes door mensen als Bush, Thatcher, Mitterand, Kohl en Gorbatsjov, kan ik hem volledig volgen. Korea in 1950, 2.500.000 doden; Cuba in 1961; Vietnam in 1961, 1.200.000 doden; bombardementen op Cambodja tussen 1970-1975, 1.000.000 doden; Grenada in 1983; Panama in 1989; Nicaragua tussen 1982-1989.

Om maar enkele voorbeelden te noemen uit de lange lijst waar de VS zich bijzonder weinig gelegen heeft laten liggen aan volkenrechtelijke principes. En waarom hebben we indertijd Marokko niet gesanctioneerd toen dat de vroegere Spaanse Sahara bezette? En toen Israël de Palestijnen verdreef en later de Golanhoogte, de Sinaï, de Gaza en Zuid-Libanon inpalmde stelden de Verenigde Staten hun veto tegen sancties tegen Israël.

Er bestaat een duidelijke 'rode draad' in dit alles, zoals **Noam Chomsky**, Amerikaans taalkundige en Harvard professor, in zijn boek 'Over ideologie en macht' goed aantoonde: "Het eerste principe van de Amerikaanse buitenlandse politiek is het veilig stellen van de **vrijheid** voor Amerikaanse bedrijven om te stelen en uit te buiten waar ter wereld zij dit maar kunnen".

Tussen deze 'vrijheid om te stelen' en het collectivisme bestaat er inderdaad een uitgesproken tegenstelling. Deze 'rode draad' geeft ook een zeer verhelderend inzicht in wat er nu gebeurt in de Golfregio.

Het is toch een grapje zeker dat de westerse legers nu naar het Midden-Oosten zouden optrekken omdat daar het volkerenrecht wordt geschonden. De geïndustrialiseerde landen kunnen en willen niet toelaten dat er in de Derde Wereld landen opstaan die een onafhankelijke koers willen gaan varen. En die daarbij vooral opkomen voor rechtvaardigere prijzen voor hun grondstoffen. Waarom nemen intellectuelen niet klaarder stelling tegen hetgeen op dit ogenblik in de Golf gebeurt? Zijn we overdonderd door de mediakampanje? Of geloven we echt dat onze regeringen daar enkel maar een verfoeilijke diktator een lesje gaan geven? De reële machtsverhoudingen blootleggen en de reële grond voor dit conflict aanduiden betekent toch niet dat we automatisch Saddam Hoessein verdedigen.

Misschien heeft onze laksheid wel wat te maken met de gemakkelijke stelling dat elke ideologie toch steeds weer zijn zakkenvullers produceert. Dat je dus maar best elke ideologie afwijst. Een gemakkelijke houding omdat ze de bestaande machtsverhoudingen ongemoeid laat en niet verplicht tot concreet onderzoek. En degenen die toch nog blijven geloven dat het de moeite loont om zich in te zetten voor een rechtvaardiger maatschappij, zijn dan wel echte naïvelingen.

Nochtans kunnen we uit de geschiedenis van de 19-de en 20-ste eeuw één zaak met zekerheid leren, namelijk dat de 'ideologie van rechts en het midden', zoals de auteur het noemt, absoluut

gefaald heeft. Een wereld waar elke dag 40.000 kinderen sterven aan de gevolgen van honger en makkelijk te voorkomen ondervoedingsziekten, waar 1 miljard mensen chronisch ondervoed zijn en geen toegang hebben tot gezond drinkwater, kun je toch moeilijk een groot succes noemen.

Maar in het Oostblok is het toch goed misgelopen, zul je zeggen. Maar dan is de cruciale vraag: lag dat aan de politieke principes die ze daar hadden of juist aan het feit dat die principes ondanks alle linkse fraseologie toch niet echt werden toegepast? Onze westerse interventies zijn daar trouwens ook niet belangeloos gebeurd.

De grootste fout die links gemaakt heeft in de Oostbloklanden is dat ze 'rechts' te veel vrijheid hebben gegeven, zodat er steeds minder over bleef van het socialisme in die landen. **Dat** heeft de ineenstorting van Oost-Europa vooral bewezen.

Het is nog zeer de vraag of het voor Jan Modaal daar nu beter wordt met onze multinationals. In Polen, Hongarije zien we reeds zeer goed de gevolgen.

Je kan uit de overwinning van het westen op de oostbloklanden ook andere conclusies trekken. Namelijk dat de tegenstellingen in de wereld scherper staan dan ooit. Dat de echte naïvelingen diegenen zijn die dachten dat het einde van de koude oorlog een langdurige vrede en ontwapening zou meebrengen. Er zijn heel wat politieke en economische elementen die erop wijzen dat het conflict met Irak een eerste testcase is na het verdwijnen van de oost-west tegenstelling. Het rijke noorden dat het arme zuiden niet zal toestaan te raken aan "onze grondstoffen, onze energie en onze strategische belangen".

De echte vraag is of wij met ons onvoorstelbaar westers superioriteitsdenken wel het recht hebben om te eisen dat de neo-koloniale verhoudingen in de wereld moeten blijven voortduren. En ook of wij het recht hebben om zonder enig protest onze regeringen hun gang te laten gaan in de Golf.

**Geneeskunde voor het Volk
Geneeskunde voor de Derde
Wereld**

Huub Dierick, Genk

Opvoeding

Zeer geleerde Birner, Een van de belangrijkste kenmerken van een verdachte intellectuele positie is gebruik van goedkope demagogische kunstjes. Een jaar of twintig geleden werden in sommige sociale faculteiten aanhangers van anti-marxistische gezichtspunten voor fascistische uitgedreken. Dat was niet netjes. Waarom spreekt U, naar aanleiding van een verhaal van Karl Dittrich, over het 'Systeem', over de 'Stalin van Maastricht'. Waarom vergelijkt U een pleidooi voor training en vorming van studenten en docenten met totalitaire regeringen in Oost Europa? Zoiets is natuurlijk onzin. Past U dit procédé eens toe op de studie economie. Mag ook daar niets worden voorgeschreven? Is ook daar elke vorm van onderwijs hersenspoeling? Dat meent U toch niet. Geldt uw zienswijze alleen voor onderwijskundige inzichten? Geldt daarvoor dat elke docent het zelf wel het beste weet? Is dit de natuurlijke ontwikkeling waaraan U refereert?

Wat mij in uw brief het meeste stoort is dat U een van de verstandigste inzichten van uw (en mijn) intellectuele voorbeeld, Karl Popper, zo ongegeneerd met voeten treedt: Wanneer men een positie wil bestrijden, dan dient die eerst zo sterk mogelijk te worden gemaakt. Goedkope demagogie past daar niet in. U moest zich schamen.

Louis Boon

Hangbuikzwijn

EVA, je kan me de pot op. Wie of wat je ook wilt grijpen om de mate van 'hobbezakkerig lesbisch' zijn uit te drukken, van het hangbuikzwijn blijf je af. Zeg nooit mee dat ze 'lelijk en grauw zijn' (Observant 4). Met hun elegante, hooggehakte pootjes de zwaar gewelfde buik net boven de grond houdend, een ferme bilpartij, en aandoenlijk platgeslagen smoeltjes zijn ze immers super-mooi.

En niks 'mopperkonterig sjagrijn'. Hun nadrukkelijk geknor straalt net zoveel levensvreugde en enthousiasme uit, als laatst de verheerlijkte gezichten van een congreszaal met wel 450 leidinggevende vrouwen, bij het ondergaan van een training 'terug naar het echte in jezelf' door mev. Irene van Lippe B. (Amsterdam, Krasnapolsky 20 september 1990). (Maar dat vertel ik je wel na een vergadering).

Machteld Roede

VSNU nog niet akkoord met Ritzen

Minister Ritzen en de Vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten (VSNU) zijn er nog niet in geslaagd een hoofdlijnenakkoord te sluiten over het beleid en de financiering voor de komende jaren. De beide partijen hoopten aanvankelijk dat zij aanstaande maandag hun handtekening onder zo'n akkoord zouden kunnen zetten, maar volgens de woordvoerder van de VSNU is dat nu zeer twijfelachtig geworden.

Minister Ritzen heeft al direct na Prinsjesdag akkoorden weten te sluiten met de HBO-raad (het hoger beroepsonderwijs) en de VAZ (de academische ziekenhuizen). Daarin stelt de bewindsman aan het hbo en de ziekenhuizen een periode van financiering te stabiliteit in het vooruitzicht. In ruil daarvoor hebben de contractpartners beloofd zich te zullen inspannen om een aantal beleidsdoelen te realiseren. Zo zal bijvoorbeeld het hbo maatregelen ontwikkelen om de cursusduur in bepaalde gevallen te verkorten.

Een vergelijkbaar akkoord wil de minister met de universiteiten sluiten. Hij is daarover van voor Prinsjesdag in onderhandeling met de VSNU, tot nu toe zonder een

bevredigend resultaat. De beide partijen koesterden aanvankelijk de hoop dat aanstaande maandag, 1 oktober, een overeenkomst kon worden ondertekend. De woordvoerder van de VSNU bevestigde deze week dat die datum naar alle waarschijnlijkheid niet wordt gehaald. Zij wilde niet zeggen wat het struikelblok in de onderhandelingen is. 'Het gebeurt wel vaker dat een van de partners in een onderhandeling aanvullende wensen naar voren brengt, waarop de ander niet direct kan reageren. Dat wil absoluut niet zeggen dat er onoverkomelijke meningsverschillen zijn of dat er geen akkoord te sluiten valt,' zo zei zij. De woordvoerder van minister Ritzen wilde niets zeggen over de stand van zaken.

In het tussen de minister en de universiteiten te sluiten akkoord zullen in elk geval afspraken gemaakt moeten worden over het beschikbare geld voor de komende vier jaar en over maatregelen op het gebied van doelmatigheid, studierendement, internationalisering en arbeidsvoorwaarden.

(HOP)

Universiteiten kunnen eigen personeelsbeleid bepalen

Met ingang van 1991 zullen de universiteiten niet meer aan maximum aantallen hoogleraren worden gebonden. Bovendien worden de mogelijkheden om docenten een tijdelijke aanstelling te geven verruimd. Ook wordt de salarisstructuur in het hoger onderwijs vereenvoudigd. Dat heeft minister Ritzen dinsdag aan de universiteiten bericht. De bewindsman zegt dat hij de meeste aanbevelingen overneemt uit een rapport van de Adviesraad voor het hoger onderwijs (ARHO) over 'Eigen meesterschap in personeels- en arbeidsvoorwaardenbeleid'.

Tot nu toe heeft de overheid jaarlijks een maximum aantal hoogleraarsplaatsen vastgesteld, een maatregel die kwaliteitsbevorderend werd geacht. Nu er echter ook andere middelen zijn om de kwaliteit van onderwijs, onderzoek en personeel te toetsen - zoals de inspectie hogere onderwijs en de visitatiecommissies - is een dergelijke maatregel volgens Ritzen overbodig. Met ingang van 1991 komt die al te vervallen. Overigens heeft de ARHO ook aanbevolen om het door de overheid vastgestelde minimumaantal aio-plaatsen te laten vervallen. Daarover wil Ritzen echter nog geen beslissing nemen, omdat hij de uitkomsten afwacht van het volgende week te verschijnen rapport van de commissie Onderzoekschool (de commissie Rinnooy Kan).

De minister wil verder bezien of de vaste salarisschalen voor wetenschappelijk personeel kunnen worden vervangen door maximumschalen. De omschrijving van normfuncties zou dan wat globaler van karakter kunnen zijn. Het vaststellen van normfuncties voor niet-wetenschappelijk personeel wil hij aan de universiteiten overlaten, in plaats van aan de overheid. Ritzen wil de universiteiten meer mogelijkheden geven om tijdelijk personeel aan te stellen op functies die permanent zijn. Tot nu toe kon tijdelijk personeel in principe alleen op tijdelijke functies worden aangesteld. De wijziging vereist volgens de bewindsman wel dat de positie van de werknemers ten opzichte van de werkgever moet worden versterkt. Hij vindt dat de beloning bij een tijdelijke aanstelling hoger dient te zijn dan bij een vaste plaats. De kosten van deze hogere salarissen zullen door de universiteiten moeten worden gedragen.

De minister wil tenslotte komen tot de oprichting van een nieuw orgaan waarin het overleg over het personeels- en arbeidsvoorwaardenbeleid in zowel wetenschappelijk als hoger beroepsonderwijs plaatsvindt.

(HOP)

Dagverblijf op Randwijck moet eind '91 klaar zijn

Geen wachtlijsten meer voor kinderopvang

Wachtlijsten voor kinderopvang behoren tot het verleden. Medewerkers en studenten van de RL vinden voor hun kind(eren) voorlopig gegarandeerd plaats in één van de Maastrichtse kinderdagverblijven. Om dit streven te realiseren heeft de Stichting Kinderopvang RL/AZM zichzelf -paradoxaal genoeg- opgeheven. Ze is opgegaan in de stichting KIM, die met subsidie van de overheid werkt aan een forse uitbreiding van het stedelijk aanbod van kinderopvang.

Mogelijkheden van kinderopvang worden voortaan genoemd in personeelsadvertenties
Foto Franco Gori

In Stichting KIM (Kinderopvang Maastricht) zijn in totaal vier instanties gefuseerd: stichting crèche Juliana, het kinderdagverblijf van de stichting St. Maartenspoort, stichting Gastouderopvang Maastricht en stichting Kinderopvang RL/AZM. De voorzitter van die laatste stichting, J. Wintgens (faculteitsbureau gezondheidswetenschappen), is voorzitter van KIM geworden.

De samenwerking is onder andere ingegeven doordat het kabinet tot 1992 290 miljoen gulden beschikbaar heeft gesteld voor uitbreiding van kinderopvang in de gemeenten. Maastricht ontvangt precies één procent van deze som.

Het geld van de overheid dwingt de gemeenten om de verschillende voorzieningen voor kinderopvang onder een gezamenlijke noemer te brengen. Els Landerloo, directeur van KIM, spreekt van "een enorme explosie van samenwerkingsstructuren".

Maastricht heeft op dit gebied een voortrekkersrol gespeeld en wordt "door het ministerie van WVC anderen vaak ten voorbeeld gesteld. Wij zijn een van de eerste gemeenten in Nederland waar zo'n fusie daadwerkelijk tot stand is gebracht. Bovendien zijn de besprekingen hierover vrijwillig verlopen, omdat we zelf ervan overtuigd zijn dat het beter is om je krachten te bundelen in een centraal orgaan."

Al december '88 vond de eerste toename plaats tussen de stichting kinderopvang RL/AZM en crèche Juliana.

Landerloo: "Een jaar later waren we zover dat we konden fuseren, maar toen kwam de gemeente met de eis dat de hele gesubsidieerde kinderopvang moest fuseren. Bij de stichting St. Maartenspoort waren ze daartoe aanvankelijk niet bereid. Voor hen is kinderopvang altijd één onderdeel van hun activiteiten geweest; ze houden zich daarnaast bijvoorbeeld bezig met jeugd-

hulpverlening. Door de fusie hebben ze één poot van hun bedrijf moeten afstaan. Ik kan me voorstellen dat je zo'n beslissing niet van vandaag op morgen neemt."

Kiekeboe

Een gedeelte van de gelden die door het kabinet zijn ingezet, wordt gebruikt om korting te verlenen op de prijs van een kinderplaats ten behoeve van de non-profit sector.

Dit is bedoeld als compensatie, want voor het bedrijfsleven (Sfinx en ENCI kopen bijvoorbeeld plaatsen bij KIM) zijn de kosten van kinderopvang via de vennootschapsbelasting aftrekbaar. De RL betaalt voortaan nog maar 9300 gulden per full-time kinderplaats, 3200 gulden minder dan in de tijd voor de fusie. Van dit bedrag gaat overigens wel nog de eigen bijdrage van ouders af, waarvan de hoogte afhangt van het inkomen.

Een deel van het overheidsgeld is bestempeld als investeringskosten. Uitbreiding van de voorzieningen (zie ook kader) krijgt de komende periode prioriteit. Zo zal Kiekeboe -tot dusverre het kinderdagverblijf van de RL- begin '91 waarschijnlijk verhuizen naar de voormalige Surringarschool (Wijck); de huidige capaciteit wordt dan verdubbeld. Maastricht is ook de eerste gemeente waar binnenkort een kinderdagverblijf wordt geopend, dat met het stimuleringsgeld van de overheid is gebouwd. Eind '91 moet een nieuw kinderdagverblijf op Randwijck gereed komen, op grond van de universiteit.

De uitbreiding mag niet in een te snel tempo verlopen, benadrukt Landerloo. "Wij moeten wel de huidige kwaliteit blijven waarborgen."

Momenteel is KIM een volledig professionele organisatie met zo'n vijftig medewerkers. Met vrijwilligers hoeft er niet meer te worden gewerkt. "Er zijn nog wel

een aantal vrijwilligers, maar die kiezen daar bewust voor. Het zijn bijvoorbeeld mensen die niet de juiste papieren hebben voor een betaalde aanstelling, maar die toch dolgraag iets met kinderen willen doen. Vrijwilligers uit idealisme, zoals je die van vroeger kent."

Personeelsadvertenties

De RL had nieuwe werknemers tot voor kort weinig te bieden op het gebied van kinderopvang. De wachtlijst was lang: veertig à vijftig aanvragen. Inmiddels behoort die wachtlijst tot het verleden, en is er zelfs reserveruimte. Dankzij de korting krijgt de RL meer plaatsen voor hetzelfde geld, maar dat alleen kan het verdwijnen van de wachtlijst niet verklaren.

Ook het systeem van registreren is verbeterd. Vroeger bestond dat uit niet veel meer dan het noteren van namen. Inmiddels zijn alle ouders uit het bestand geëquipt. Op de lijst bleken kinderen te staan die nog niet geboren waren, of die pas in '91 moesten worden geplaatst. Bovendien hebben verschillende mensen inmiddels al lang privé-oplossingen gevonden, waarover ze tevreden zijn.

Binnen de RL is er echter ook sprake van een beleidsverandering, constateert emancipatiewerkster Dorry Spijkers.

"De RL heeft de intentie uitgesproken om geen wachtlijsten te accepteren. In 1990 is het aantal kinderplaatsen van achttien naar dertig uitgebreid, in '91 kan dit verder toenemen. Of dat gebeurt hangt enerzijds af van de behoefte van RL-medewerkers en anderzijds van het tempo waarin KIM de accommodatie kan uitbreiden. Natuurlijk kun je niet garanderen dat er nooit meer wachtlijsten zullen zijn, maar zeker voor de komende jaren verwacht ik geen problemen."

Dit is ook van belang bij het werven van nieuwe medewerkers, zegt Spijkers. "Bij het college ligt een voorstel om in personeelsadvertenties voortaan te wijzen op de mogelijkheid van kinderopvang. Dat kun je natuurlijk alleen beweren, als je het vervolgens echt kunt waarmaken."

Ook studenten kunnen hun kinderen voortaan beter kwijt in de crèche. Tot dusverre is een achtste van alle plaatsen voor hun kinderen gereserveerd.

Spijkers: "Zolang er plek is, vind ik dat je voor kinderen van studenten geen blokkades moet opwerpen. Ook niet als hun vraag relatief zou toenemen. Daarover hebben we overigens geen concrete afspraken gemaakt. Ik ben er voor om eerst te inventariseren hoe groot de potentiële vraag van studenten is."

Eigen sfeer

Medewerkers en studenten hebben door de fusie het alleenrecht op plaatsen in Kiekeboe verloren.

Spijkers: "Natuurlijk hebben we ons afgevraagd of het geen nadelen heeft dat KIM een monopolie heeft, en of we de opvang niet in eigen huis moesten houden. Het voordeel van een bedrijfscreche zou een soort eigen sfeer kunnen zijn. Sommige mensen hechten daar aan, die vinden het bijvoorbeeld 'op stand' als hun kind met het kind van een collega speelt. Maar anderen willen dat juist niet, die schrik je daardoor eerder af. Puur praktisch gezien heeft deze regeling meer voor- dan nadelen. We kunnen nu mee profiteren van de subsidies van de overheid. Het zou voor ons bijvoorbeeld nooit haalbaar zijn om en op Randwijck, en in de binnenstad kinderopvang te realiseren. We hebben een flexibeler aanbod gekregen, met meerdere lokaties in de stad, zodat mensen hun

kind dicht bij huis of juist dicht bij de werkplek kunnen plaatsen."

De mogelijkheden worden in de praktijk begrensd door het aantal vacante plaatsen per lokatie. Zo is er momenteel wel ruimte in de nieuwe crèche in Pottenberg, terwijl Juliana en Kiekeboe vol zitten. Ouders die per se willen vasthouden aan de accommodatie van hun eerste keuze, komen alsnog op een wachtlijst te staan.

De RL heeft in eerste instantie bewust geen eisen gesteld aan de lokaties, zegt Spijkers, maar in de toekomst zal dat wellicht veranderen.

"Wij krijgen van KIM een maandelijks overzicht van het aantal medewerkers die de voorzieningen gebruiken en van hun voorkeur voor bepaalde plekken. Ik sluit niet uit dat we op grond van die informatie op een gegeven moment een aantal kinderplaatsen claimen in bijvoorbeeld Randwijck. Maar daarvoor is het nu nog te vroeg. We moeten eerst de behoefte inventariseren, want die ligt heel persoonlijk. De een brengt z'n kinderen het liefst naar de binnenstad, een ander zoekt plek in de eigen woonbuurt, zodat de kinderen met vriendjes kunnen spelen, weer een ander laat zich leiden door het werk."

De stichting KIM houdt zich niet alleen bezig met de opvang van kinderen in dagverblijven. Aangesloten is ook het Bureau Gastouderopvang, een project waarbij (momenteel zo'n 75) kinderen aan gastouders worden "gekoppeld". Ouders van zulke kinderen werken vaak in wisseldiensten, waardoor ze niet of moeilijk terecht kunnen bij reguliere crèches. Anderen kiezen bewust voor deze meer individuele vorm van kinderopvang. KIM wil verder ook iets doen aan de buitenschoolse opvang van kinderen boven de vier jaar. Op ongeveer acht plekken in de stad (scholen, buurthuizen) moeten er voor deze oudere kinderen activiteiten worden georganiseerd, op de woensdagmiddag, na schooltijd en tijdens vrije dagen.

Ook de RL wil ouders vanaf '91 die mogelijkheid aanbieden, aldus Spijkers. "In het begin gaat het om een experiment. Eind van dit jaar weten we hoeveel medewerkers gebruik maken van KIM, en op grond van die gegevens kunnen we ongeveer berekenen hoeveel kinderen straks de schoolgaande leeftijd hebben en eventueel voor buitenschoolse opvang in aanmerking komen."

Emely Nobis

Waar?

Uit welke lokaties kunnen studenten en medewerkers van de RL voortaan kiezen, als ze opvang voor hun kind(eren) willen regelen? Stichting KIM beschikt momenteel over de volgende panden:

-Kiekeboe, het voormalige kinderdagverblijf RL/AZM in de Louis Loyensstraat: vijftien kinderverplaatsen.

-Crèche Juliana in de Grote Looiersstraat: zestig kinderverplaatsen.

-Dagverblijf de Kinderkoppes, Sterre der Zeestraat (Heer): drieëndertig kinderverplaatsen.

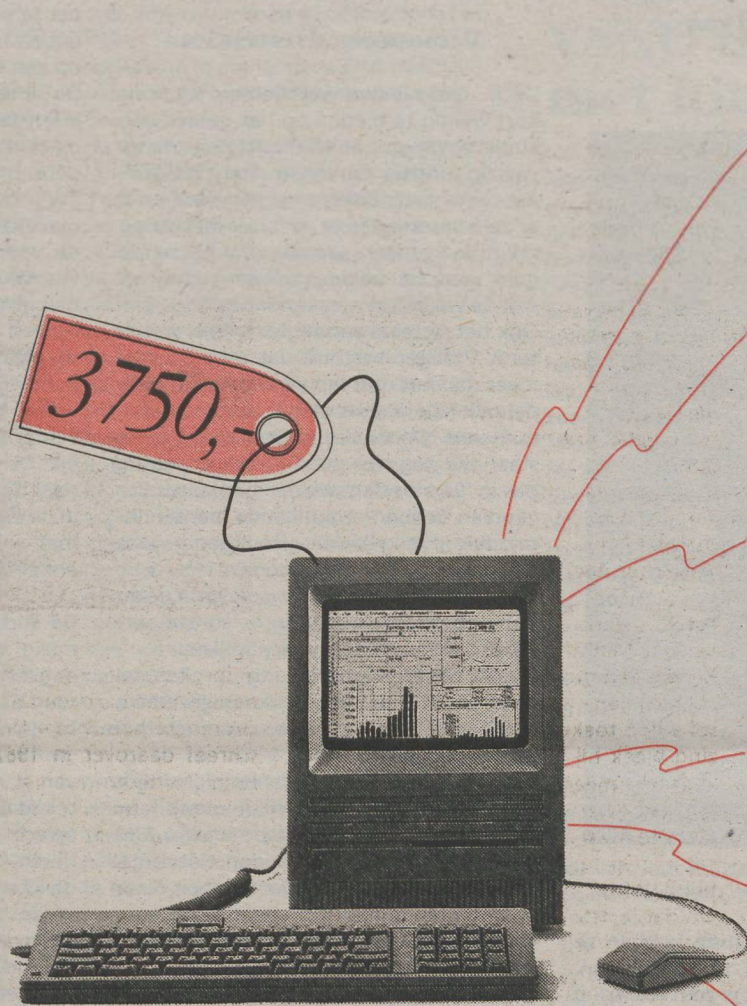
-Een dependance hiervan in de Kloosterstraat (Scharn): drieëndertig kinderverplaatsen. In de toekomst wordt de capaciteit in ieder geval uitgebreid met de volgende lokaties.

-Het nieuwe dagverblijf in Pottenberg, dat in november officieel wordt geopend: vijftig kinderverplaatsen.

-Het dagverblijf in Randwijck, dat eind '91 klaar moet zijn: vijftig kinderverplaatsen.

Voor informatie over plaatsing: Centrale Administratie Stichting KIM: 213286 (Marian Hanssen).

Welke eisen moet je stellen aan een echte computer voor studie en wetenschap?

Intutief

Een computer mag geen barrière vormen tussen jou en je werk. Je Macintosh werkt zoals jij werkt. Hij laat zich onder alle omstandigheden bedienen als een uiterst eenvoudig, maar tegelijk krachtig stuk gereedschap dat je precies naar je eigen hand kunt zetten.

Flexibel

Een computer mag niet afhankelijk zijn van één besturingssysteem. De Apple Macintosh is op dat gebied buitengewoon flexibel. Met bijvoorbeeld het Apple A/UX-besturingssysteem werkt hij zelfs onder de UNIX-standaard. En, de Macintosh is klaar voor de systeem-software van morgen.

Contactueel

Natuurlijk wil je je werk kunnen printen en data opslaan in externe geheugens. Misschien wil je met een scanner tekst of beeld inlezen of heb je een groot beeldscherm nodig. Dan zit je met een Apple Macintosh gebeteld. Want iedere Macintosh biedt je standaard tal van aansluitmogelijkheden voor een breed scala randapparatuur.

Veelzijdig

Je wilt alle kanten op kunnen met je computer. Met een Apple Macintosh kan dat. Z'n supersnelle diskdrive leest én beschrijft net zo makkelijk Macintosh floppy's als MS-Dos en OS/2 diskettes.

Extravert

Computers mogen geen solisten zijn. De Macintosh stelt zich graag coöperatief op. Dankzij de ingebouwde netwerkvoorziening is hij in een netwerk helemaal in zijn element. Het maakt hem niets uit als hij daarbij moet samenwerken met andere typen computers.

Consistent

Je wilt weinig tijd besteden aan het leren werken met je computer. Kenmerkend voor de opbouw van de Macintosh is de logische structuur die al zijn programma's met elkaar gemeen hebben. Je kunt ieder programma uit die enorme Macintosh softwarebibliotheek zó gebruiken, zonder telkens opnieuw een handboek uit je hoofd te leren.

Betaalbaar

Voor studie en wetenschap is er een speciale Apple Macintosh*. Ga hem bij de nevenstaande Apple Educatieve Reseller uitproberen. Je zult merken dat hij voldoet aan alle eisen die je maar zou kunnen stellen. Want hij heeft tenslotte ook nog eens een betaalbare prijs: f 3750,-*.

* Deze Macintosh voor het onderwijs is bijzonder compleet (2 Mb werkgeheugen (RAM), FDHD-schijfleenheid 'SuperDrive', 40 Mb vaste schijf) en wordt geleverd inclusief Microsoft Works. De Apple Educatieve Reseller heeft overigens nog een aantrekkelijke aanbieding: hij levert deze Apple Macintosh met een ImageWriter II printer en accessory-kit voor f 4785,-. Prijzen onder voorbehoud en inclusief BTW.

Wie denkt, kiest Apple Macintosh

Apple Computer

Ga de Apple Macintosh bekijken bij de volgende Apple Educatieve Reseller of vraag om informatie bij de P.C. Shop R.L.:

Apple Centre Klavora
Valkenburgerweg 123, 6419 AS Heerlen, 045-740505

Veertig jaar tweede geldstroom

Jarige NWO wil onderzoek actiever stimuleren

De Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, 's lands grootste financier van fundamenteel onderzoek, bestaat veertig jaar. Deze NWO steunt hoogstaande projecten en programma's en krijgt met haar 'tweede geldstroom' steeds meer inbreng in het universitaire onderzoek. Want terwijl de universiteiten krompen, werd het NWO-budget in tien jaar ruim verdubbeld. Het telt nu 380 miljoen gulden.

De club heeft zeker fans. Onderzoekers kunnen er als vakgenoten onder elkaar verkeren, zonder veel bureaucratische tussenkomst. En de politiek ziet NWO al jaren als het middel om universitaire versuffing te doorbreken: „In de Tweede Geldstroom is je gulden een daalder waard,” luidt een Haagse slogan. Zijn er dan geen grenzen aan de succesformule? Het idee dat de rest van het universitaire onderzoek zo iets is als twee onbenutte kwartjes, lijkt immers lichtelijk achterhaald. En nu kwaliteitsbeoordeling niet zo uniek meer is, wordt van NWO iets anders verwacht: het stimuleren van vernieuwing. Maar is NWO ook daarin de beste?

Op het hoofdkwartier van NWO aan de Haagse Laan van Nieuw Oost-Indië is het komende vrijdag stil. De club is jarig en viert dat in het Congresgebouw. Enkele hoogleraren houden er een causerie. John Maddox, van het weekblad Science, spreekt over 'Manners in modern science'. En ook minister Ritzen zal er zijn. Aan diepgaande beschouwingen wordt de jarige echter niet onderworpen. Dat is ook wel begrijpelijk. Weliswaar begon al in 1950 de voorganger ZWO (voor 'zuiver wetenschappelijk' onderzoek), maar NWO in haar huidige vorm is nog geen drie jaar jong. Toch is het interessant om eens te kijken hoe NWO vordert met haar gedaantewisseling van poortwachter tot dirigent. Zeker nu universiteiten hardop klagen dat ze de zeggenschap over een al te groot deel van het onderzoek aan NWO beginnen te verliezen.

Lust

Nog even naar 1950. In dat jaar verschenen op universitaire laboratoria (het begon bij natuurkunde) voor het eerst onderzoekers die niet in dienst waren van de eigen universiteit. Het waren de voorlopers van de hedendaagse oio's en fellows, door het pas opgerichte ZWO uitgezet bij goede vakgroepen om de 'onderzoekingslust' te stimuleren. Ze vormden het zeldzame jonge bloed naast de hoogleraren met hun vaste assistenten.

Sindsdien groeiden de universiteiten explosief; ze kregen meer wetenschappelijk personeel, dat zelf ook onderzoek deed. Maar nog steeds bleef de Tweede Geldstroom het snuffje zout in de pap bij een groeiend aantal disciplines. Typerend was de selectie: in landelijke 'werkgemeenschappen' van vakgenoten moesten plannen van diverse leden met elkaar concurreren. Wie een ZWO-subsidie binnenhaalde, had dus kwaliteit getoond - dat was het imago. „Op de wetenschappelijke markt is elke ZWO-gulden een daalder waard,” zei CDA-kamerlid M. Beinema tien jaar geleden in de Tweede Kamer. Het parlement besprak op dat moment overigens ingrijpende veranderingen. Het aanvaardde de Beleidsnota Universitair Onderzoek (BUOZ), waaruit later de 'voorwaardelijke financiering' van universitair onderzoek volgde. De aloude kenmerken van de tweede geldstroom - kwaliteitsbeoordeling en flexibiliteit - werden daar-

door minder uniek. Maar intussen werd van ZWO dan ook een nieuwe rol verwacht.

Kansrijke gebieden

Volgens diverse adviesorganen was het Nederlandse onderzoek anno 1980 te weinig gericht op wetenschappelijk of maatschappelijk veelbelovende ontwikkelingen. Daarom werd in de NWO-wet een compleet nieuwe taak vastgelegd: de organisatie moest nu ook prioriteiten stellen, nieuwe ontwikkelingen aansnijden en stimuleren, en „speciale aandacht schenken aan de bevordering van onderzoek dat om bijzondere maatschappelijke redenen prioriteit verdient.” Ze kreeg kortom een veel actiever rol dan louter selectie van 'kwaliteit' die al voorhanden was.

Over die omschakeling is veel gediscussieerd. Kon NWO de nieuwe taken aan? Want de club was na al die jaren toch een tikje star geworden; de vaste manier waarop het geld van boven naar beneden steeds verder werd opgedeeld deed critici sterk denken aan de hokjesgeest die NWO op de universiteiten nu juist moest doorbreken. En ook het vermogen om op maatschappelijke signalen in te spelen, werd gewantrouwd. Om een frisse start te garanderen, werd NWO iets anders georganiseerd. Budgetten werden minder ver opgesplitst. Beslissingen over projectsteun hoefden over minder schijven te gaan; en de vele disciplines werden gebundeld onder zes 'gebiedsbesturen'. Bovendien kwam aan de top geen bestuur dat alle zuilen vertegenwoordigde maar een zelfstandig viermanschap met forse bevoegdheden voor zaken die de gebiedsbesturen overstegen. Op die manier moest NWO in staat zijn tot „aanvullend en stimulerend optreden op kansrijke gebieden, waar de eerste geldstroom nog onvoldoende soelaas biedt,” gaf minister Deetman in januari 1988 bij de feestelijke overgang als boodschap mee.

Voortvarend

In elk geval ging het nieuwe NWO-bestuur, geleid door de voormalige Groningse sterrekunde-hoogleraar dr. J. Borgman, voortvarend aan de slag. Het stimuleerde de stichtingen en afdelingen om binnen de eigen discipline 'aandachtsgebieden' af te spreken. Zo richtten de economen en juristen nu extra aandacht op de gevolgen van de Europese eenwording, terwijl het Mathematisch Centrum (óók een NWO-dochter) de telematica als gebied aanwees. Verder wist het bestuur de nieuw toegevoegde miljoenen vooral vrij te houden voor eigen initiatieven die de disciplines overstijgen. Zo lanceerde het nieuwe 'prioriteitsprogramma's' over etnische minderheden, CO2-problematiek, vrouwenemancipatie, demografie, en milieu-onderzoek. Ook werd met het PIONIER-programma de oude wens van 'persoonsgebonden groepssteun' gerealiseerd: voor het eerst stelt NWO nu een tiental senior-

onderzoekers met enkele tonnen per jaar in staat om een geheel nieuwe onderzoekslijn op te zetten.

Verder besloot men, om de relatief achtergebleven activiteit in andere vakgebieden te verhogen, tot een 'pauze in de groei' bij de exacte disciplines. De betrokken stichtingen >en de Akademie van Wetenschappen (KNAW) reageerden verontwaardigd. Maar het bestuur laat hiermee wel zien dat het ook tussen de eigen onderdelen prioriteiten durft te kiezen. Voor zijn meest ambitieuze idee vroeg het NWO-bestuur afgelopen jaar extra subsidie. Dat was 'Stimulus', een plan om 15 complete multidisciplinaire centra bij universiteiten neer te poten, tegen jaarkosten van drie tot vijf miljoen gulden per stuk. Totale meerkosten: ongeveer 40 miljoen per jaar. Minister Ritzen bleek enthousiast. Hij zag een mogelijke link met de onderzoekscholen - waarin hij NWO toch al een rol wilde toekennen. En tot veler verbazing bleek hij in mei genegen om NWO zelfs nog meer geld toe te wijzen dan er gevraagd was. Hij sprak over op den duur geen 25 maar 125 miljoen gulden per jaar extra, over te hevelen uit de universitaire budgetten.

Op dat laatste reageerden de universiteiten echter furieus: als de minister aan de ene kant van hen een duidelijker onderzoeksbeleid vroeg, kon hij niet tegelijk de zeggenschap over een fors deel van het onderzoek afnemen, vonden ze. En vorige week bleek dat Ritzen voorlopig van zijn voornemen afziet, mits er met de universiteiten afspraken te maken zijn over een selectief en flexibel onderzoeksbeleid. NWO moet het Stimulus-plan dus waarschijnlijk even vergeten.

Grenzen

Hier stuit de zegetocht van NWO op zijn grenzen. Maar in kringen van de VSNU valt te horen dat de spanning tussen eerste en tweede geldstroom hiermee nog lang niet opgelost is. Ook de eis dat een universiteit een 'Pionier' na afloop overneemt, geeft bijvoorbeeld grote praktische problemen. Faculteiten hebben allang geen speelruimte meer: al het onderzoek ligt vast door verplichtingen. En toch kan je moeilijk tegen NWO zeggen: 'deze briljante onderzoeker kunnen we niet gebruiken'. Dus geeft een faculteit in zo'n geval toch de garantie - soms tegen beter weten in. Het hele systeem van de NWO-projectfinanciering wekt bij sommige bestuurders steeds meer irritatie: de sponsor betaalt een promovendus ('oio'), maar de universiteit brengt begeleider, apparatuur en ondersteunend personeel in. Daardoor teert NWO in feite op de eerste geldstroom. Misschien is de tijd niet ver meer, dat universiteiten ook aan NWO vergoeding van 'integrale' kosten gaan eisen. Want het principe dat een NWO-gulden een daalder waard is, gaat alleen op zolang de universiteit zonder moeite twee kwartjes kan bijleggen.

Voor de hamvraag of NWO het onderzoek echt weet te vernieuwen, is het nog wat vroeg. Het bestuur toont zich zeer dyna-

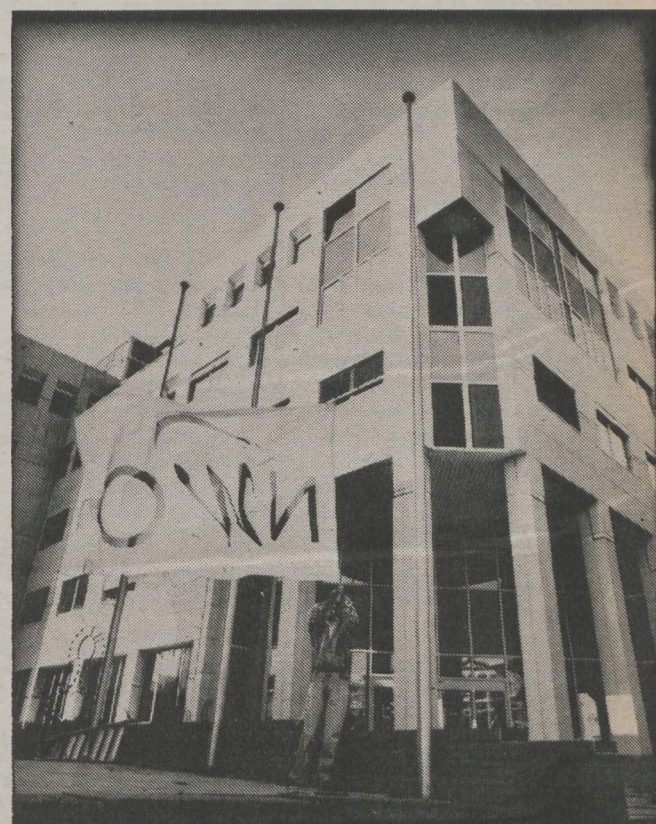

foto Bram de Hollander

misch, maar de vraag is hoe goed die dynamiek elders in de organisatie beklijft. De Groningse hoogleraar Dr. W. van Rossum schreef daarover in 1987 heel pessimistisch: „Initiëren past niet in de filosofie van de organisatie.” Hij zag bijvoorbeeld problemen wanneer op een maatschappelijk belangrijk gebied 'witte pleken' opdoken, die om langerlopend onderzoek vragen. Zolang NWO alleen bestaande 'kwaliteit' honoreert, is dat probleem nauwelijks op te lossen. Als voorbeeld noemde Van Rossum het ZWO-programma gerontologie, waar tenslotte belangrijke gedragswetenschappelijke kwesties bleven liggen.

Over dit soort problemen vroegen we ook de visie van prof.dr. J.G. Waardenburg, ontwikkelingseconoom in Rotterdam. Als voorzitter van de commissie overleg sectorraden (COS) heeft hij te maken met fundamentele onderzoeksvragen vanuit de milieu, ontwikkeling, landbouw en andere sectoren. En NWO kent hij zowel van binnen als in de rol van 'tegenspeler'. Zeer lovend is hij over het nieuwe bestuur als gesprekspartner. Daarom misschien geeft hij het veel krediet: „NWO zit nog midden in de omvorming. De basis bestaat nog uit dezelfde mensen als drie jaar geleden. En het is begrijpelijk dat men nog niet zo erg weet om te gaan met maatschappelijke signalen: je verandert onderzoekers niet van de ene dag op de andere. Maar je hoopt wel, dat men op den duur zowel interne als externe criteria tot in de detail-uitwerking van onderzoeksprogramma's zal meenemen. Daar is alleen weinig traditie in.” Het bevestigt andere signalen, dat er aan de basis van NWO nog weinig veranderd is. Universiteitsbestuurders zouden daarom het zwart-witbeeld dat in de politiek bestaat, wel eens willen doorprikken. In sommige opzichten is NWO een net zo 'verkokerd' en zichzelf in stand houdend systeem als een willekeurige universiteit. De mate waarin er nieuwe dingen mogelijk zijn, lijkt dan vooral af te hangen van de groei van het budget. Maar zó is het bij de universiteiten natuurlijk ook.

Frank Steenkamp/HOP

ROCCOCO

KUNSTHANDEL

Lodewijk Johannes Kleijn
1817 - 1897
Winterscene
Gesigeneerd L.J. Kleijn r.o.
Doek 33 x 43 cm

De collectie omvat
werken van o.a.:

J.E.H. Akkeringa
L.F.H. Apol
P.F.N.J. Arntzenius
V. Bauffe
J.W. Bilders
B.J. Blommers
J.W. v. Borselen
J. Bosboom
P.C. Dommershuyzen
A. v. Everdingen
A.M. Gorter
J.F. Hoppenbrouwers
H. v. Hove Bz.
A. Hulk
H. v. Ingen
W.G.F. Jansen
Ch.E. Kannemans
J.J.L. ten Kate
J.M.H. ten Kate
J.S.H. Kever
L.J. Kleijn
J.H.B. Koekkoek
H.W. Koekkoek
E. Koster
Ch.H.J. Leickert
B. Lopes de Leao
J. Maris
J.H. v. Mastenbroek
A. Mauve
D. Meeles
G.A.L. Munthe
A. Neuhuys
G.W. Opdenhoff
E. Pieters
N. Riegeff
W.C. Rip
A. Ph. la Rivière
N.J. Roosenboom
J.F. van Rossum du Chattel
H. Ronner-Knip
H. Schaep
J.C.F. Scherrewitz
H. Smith
L.W.v. Soest
J.J. Spohler
P.G. Vertin
S.L. Verveer
C. Vreedenburgh
A. Waldorp
J. Weiland
J. Weissenbruch
W.H.P.J. de Zwart

Gespecialiseerd in schilderijen van Hollandse Meesters uit de 19e en begin 20e eeuw.
(prijskassa f5.000 - f150.000)

Jaarlijkse expositie

Van zaterdag 29 september t/m zondag 14 oktober 1990

Openingstijden:
maandag t/m vrijdag van 14-20 uur, zaterdag en zondag van 11-20 uur.

Bezoek buiten expositie-uren graag volgens telefonische afspraak.

Kunsthandel Rococo
G.M.A. Schoonbroodt en R.S. Schoonbroodt-Arts
Groot Berghem 61, 6235 BK Ulestraten
Fax 043 - 64 79 44, Telefoon 043 - 64 33 25
A2, afslag Maastricht Airport

Lid Nederlands
Antiquairs Genootschap

Bulletin
Kopij
Vakg
voor v
Vakg
53, te
Vakg
25, te
Vakg
straa
Vakg
88704
Stude
Stud.z
Institu
Bericht
H.Verr
uur.
Exten
Inform

Drs. F
natriu
dier. H
natriu
boeze
wann
toedie
eiwittr
norma
nier o

C.P.M
in fysik
In dit
portec
moplc
cifieke
accura
cifieke
een fy
(kenni
Beide
dome

J
Op 20
Spaan
aan n
Cañac
was p
naal P
termir
tusser
rechts
denbc
Vuyk-
mr. E.
samer

Per 1
kome
* Civi
houd,
* Fina

28-09
Ts53,
05-10
05-10
16 uu
12-10
Ts53,
19-10
Kruse
23-10
schap
nark,
25-10
16 uu
29-10
derzo
8873
31-10
in de
01-11
uur

Bulletin

Bulletin wordt voor een deel verzorgd door de dienst Voorlichting.

Kopij voor Bulletin moet via contactpersonen worden ingeleverd:

Vakgr./comm. FdAW: P. Galestin, Fac. Bur., Bredestraat 24, tel. 887487, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdEW: B. Staveaux, Fac. Bur., Tongersestraat 53, tel. 888271, voor do. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdG: R. le Doux, Fac. Bur., Dr.v. Kleefstraat 25, tel. 888643, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdGW: D. Verheyen, Fac. Bur., Lenculenstraat 14, tel. 887253, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdR: M. de Heer, Fac. Bur., Zwingelput 4, tel. 887041, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./Studentenpastoraten: N. Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 887354, voor woe. 16.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij de facultaire contactpersoon. Berichten voor onderdeel 'Universiteit Algemeen' inleveren bij H. Vermeer, Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 887172, voor vrij. 12.00 uur.

Externe berichten worden alleen opgenomen als er plaats is.

Informatie: H. Vermeer, Voorlichting, tel. 887172.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Promotie drs. P.J.F. de Vries

Drs. P.J.F. de Vries heeft op 21 september zijn proefschrift 'Atrial natriuretic peptides' verdedigt. Promotor was prof.dr.ir. Struijker Bou-dier. Het proefschrift gaat over de functie van het hart als klier. Atriële natriuretische peptiden (ANP) zijn kleine eiwitmoleculen die uit de boezems van het hart worden vrijgemaakt en in het bloed terecht komen wanneer het bloedvolume toeneemt. Op basis van de effecten na toediening van grote hoeveelheden ANP is verondersteld dat deze eiwitten mogelijk een belangrijke rol zouden kunnen spelen bij het in de normale regulatie van de bloedsomloop. Het effect zou met name in de nier optreden, door beïnvloeding van de water- en zouthuishouding.

Promotie drs. C.P.M. Ronteltap

C.P.M. Ronteltap is op 21 september gepromoveerd op 'De rol van kennis in fysiotherapeutische diagnostiek'. Promotor was prof. dr. H.G. Schmidt. In dit proefschrift worden vier onderling samenhangende studies gerapporteerd naar het gebruik van kennis in probleemoplossen. In probleemoplossen gebruikt men algemeen-methodische kennis en domeinspecifieke kennis. Uitgangspunt in het onderzoek was dat de diagnostische accuratesse primair bepaald wordt door de beheersing van domeinspecifieke kennis. Drs. Ronteltap heeft dit onderzocht door studenten van een fysiotherapie-opleiding toetsen voor te leggen waarin de beheersing (kennistoets) en het gebruik van kennis (casuïstiek) werden gemeten. Beide toetsvormen hadden telkens betrekking op het zelfde inhoudelijke domein van kennis.

Juridische woordenboek Nederlands-Spaans

Op 20 september heeft de Stichting Juridisch Woordenboek Nederlands-Spaans de eerste exemplaren van het nieuwe woordenboek overhandigd aan minister van Justitie mr.dr. E.M.H. Hirsch Ballin en M.M. Sassot Canadas, ambassadeur van Spanje. Enige spreker tijdens de bijeenkomst was prof. mr. G.R. de Groot, hoogleraar Rechtsvergelijking en Internationaal Privaatrecht aan de RL. In zijn toespraak wees hij erop dat juridische terminologie sterk systeemgebonden is en dat een volledige equivalentie tussen juridische begrippen uit twee talen slechts denkbaar is als beide rechtstalen op hetzelfde rechtssysteem betrekking hebben. Het woordenboek is samengesteld door M.C. Oosterveld-Egas Repáraz, drs. J.B. Vuyk-Bosdriesz (beiden tevens redactie), mr. M.C. Verbiest-Hergesell en mr. E.F. van Kanten; en wordt uitgegeven door MAKLU Uitgevers, in samenwerking met het T.M.C. Asser Instituut

Reorganisatie Diensten

Per 1 oktober 1990 zijn er aan de RL tien nieuwe diensten, die in de plaats komen van de oude diensten.

* Civiele Zaken/Facilitaire Dienst (CZ minus inkoop, minus klein onderhoud, minus tuinen en terreinen, plus (in een later stadium) AVD

* Financieel Economische Dienst (FZ plus inkoop)

* Huisvesting (BTD plus klein onderhoud plus tuinen en terreinen plus energiecoördinatie)

* Informatie, Communicatie en Automatisering (Rekencentrum minus Data entry plus AO/AA)

* Instellingsstrategie (POB)

* Interne en Externe Betrekkingen (Bureau Buitenland plus Voorlichting plus WTS)

* Personeel en Organisatie (PZ plus organisatieafdeling van AJZ)

* Secretariaten en Juridische Zaken (secretariaten plus juridische afdeling van AJZ plus interne accountant plus ADP)

* Studentenzaken (Studentenzaken plus Studium Generale)

* Universiteitsbibliotheek (onveranderd).

Het Projectbureau Kwaliteitsverbetering zet de werkzaamheden voort. Voorlopig kan als adres de oude locatie worden gebruikt; nieuws over verhuizingen wordt tzt bekend gemaakt.

Studententeam wint derde prijs

Het studententeam van de RL (bestaande uit J.Jansen, P.Lamkin, T.Smeets, E.Manders en M.Pullen) heeft voor haar schriftelijke pleitstukken de derde prijs behaald in de International Jessup Moot Court Competition on International Law. De trofee voor de derde prijs, de Hardy C.Dillard Award, werd op 12 september j.l. aan het team overhandigd. De schriftelijke werkstukken zullen door de American Society of International Law worden gepubliceerd.

AIO's opgelet

Tweede oproep. Wil de houder van **bankrekening 879307099** contact met mij opnemen. Ik kan u niet als lid inschrijven als de naam niet op de acceptgiro vermeld staat. Hera Lichtenbeld, penningmeester AVR, tel. 888549 of thuis 251300.

SWOL Universiteitsfonds

Voor het indienen van een subsidieverzoek aan het RL/SWOL-Universiteitsfonds geldt als eerstvolgende sluitingsdatum: **1 oktober 1990**. De tijdig en volledig ingediende verzoeken zullen aan de orde komen in de bijeenkomst van de Commissie van Bestedingen op 1 november 1990. Aanvraagformulieren kunnen worden verkregen via het secretariaat van de dienst Algemene en Juridische Zaken van de RL; tel.: 043-887516. De verzoeken kunnen worden gericht aan: RL/SWOL-Universiteitsfonds t.a.v. Leny Franken, dienst AJZ, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Voorlichting op school

Studenten die van hun oude school een aanvraag krijgen om studievoorlichting te komen geven, wordt verzocht contact op te nemen met de contactpersoon van hun faculteit (**FdEW:** mw.M.Beekman, Fac.Bureau, tel. 888829; **FdG:** Bureau Onderwijs, tel. 888188; **FdGW:** mw.Ph.Breevoort, Bureau Onderwijs, tel. 887225; **FdR:** mw.E.Beurskens, vakgr. Metajuridica, tel. 887020) of met mw.H.Kusters, dienst Voorlichting, tel. 887085.

UNIVERSITEITSRAAD

Verkiezing MC FdG

Inmiddels is de procedure voor de verkiezing van de Medezeggenschaps Commissie van de FdG in volle gang. Middels een brief van 6 september 1990 zijn de personeelsleden van de FdG in kennis gesteld van de taken e.d. van de MC, alsmede van de verkiezingsprocedure. T/m 28 september 1990 ligt het kiezersregister ter inzage op de volgende plaatsen:

* BMC, kamer A.D. Muller (kamer 662);

* Randwijck, receptie;

* Oud Gouvernement, Bouillonstraat 3, kamer 0026B (secretariaat Centraal Stembureau).

Tevens ligt op deze plaatsen een mapje waarin zijn opgenomen alle bij de verkiezing te gebruiken formulieren, een instructie welk formulier op welk moment moet worden gebruikt en een "Modelreglement Medezeggenschapscommissies Rijksuniversiteit Limburg". T/m 28 september 1990 kan tegen het kiezersregister bezwaar worden aangetekend. Op 1 en 2 oktober 1990 kunnen ingediende bezwaarschriften worden tegengesproken. Het hiervoor benodigde formulier is op de inzageplaats

aanwezig. Op 5 oktober 1990, om 13.00 uur (kamer 1.019 Oud Gouvernement) neemt het Centraal Stembureau besluiten over de ingediende bezwaren en de eventuele tegenspraken. Tegen deze besluiten van het Centraal Stembureau kan van 10 t/m 12 oktober 1990 bezwaar worden aangetekend bij de voorlopige MC. Het hiervoor benodigde formulier is op de inzageplaats aanwezig. Hierna volgt de periode van de kandidaatstelling, waarvoor de formulieren inmiddels op de inzageplaats aanwezig zijn. Kandidatenlijsten kunnen worden ingeleverd door organisaties van overheidspersoneel en door ongeorganiseerden. Voor alle duidelijkheid: personen die lid zijn van een organisatie van overheidspersoneel kunnen niet kandidaat staan op een kandidatenlijst van ongeorganiseerden. Zo kunnen zij ook niet een lijst van ongeorganiseerden ondertekenen. Ongeorganiseerden kunnen niet kandidaat staan op een lijst die wordt ingediend door een organisatie van overheidspersoneel. Lees voor het invullen van een kandidatenlijst **eerst de aanwijzingen voor het invullen van de kandidatenlijst** (deze is bij de kandidatenlijst gevoegd). In de volgende Observant zal op de kandidaatstelling nader worden ingegaan. Voor eventuele vragen kunt u terecht bij de secretaris van het Centraal Stembureau, Gerard Hensen, kamer 0026B, Bou.3, (tel: 887165/7166).

Gevraagd voor UR

Gevraagd niet-raadsleden als lid van de Universiteitsraad voor de periode 1-11-1990 tot 1-9-1991. De Universiteitsraad kent een viertal raadsadviescommissies waarin naast raadsleden ook niet-raadsleden zitting kunnen hebben. Binnen drie van deze commissies bestaan momenteel de volgende vacatures voor niet-raadsleden. Commissie Studentenbeleid 1 niet-raadslid. Commissie Algemene en Personele Zaken 1 niet-raadslid. Commissie OW&MD 1 niet-raadslid. Heeft u interesse in een lidmaatschap voor een van deze raadsadviescommissies of wilt u nadere informatie ontvangen dan kunt u zich melden bij de Griffie van de Universiteitsraad, E. Sprokkel, K. 0.020 Bou.3, tst. 7170. De aanmeldingen dienen vóór 12 oktober 1990 binnen te zijn.

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturenummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 140

Bij de vakgroep Medische Sociologie bestaat voor het onderzoek binnen het programma Psychosociale Aspecten van Eetgedrag en Drankgebruik een voltijds vacature voor een:

Assistent in Opleiding (m/v)

Taken:

Betrokkene zal onderzoek doen naar de omvang en gevolgen van alcoholgebruik in de verschillende levensjaren van de mens.

Op populatieniveau zullen de effecten van generatie en historische periode op de relatie tussen levensfasen en drankgebruik worden geanalyseerd.

De variatie van de gevolgen van alcoholgebruik naar leeftijd zal worden onderzocht op een steekproef uit de bevolking en bij cliënten van het consultatiebureau voor Alcohol en Drugs. Speciale aandacht zal worden besteed aan sociale en psychologische verschillen tussen jongere en oudere probleemdrinkers.

Eisen:

De gedachten gaan uit naar een recent afgestudeerde (of binnenkort af te sturen) in hetzij de (medische) sociologie, hetzij de psychologie of gezondheidswetenschappen/ geestelijke gezondheidskunde met een aantoonbare affiniteit voor de psychische, respectievelijk sociale aspecten van de levensloop. Ervaring met statistische bewerking van gegevens (SPSS, BMDP) sterk tot aanbeveling.

Aanstelling:

De aanstelling vindt plaats binnen de Faculteit der Gezondheidswetenschappen en bestrijkt een periode van 4 jaar. Het onderzoek dient te worden afgerond met een promotie. De AIO zal participeren in de interne onderzoekopleiding van de faculteit.

Salaris: Eerste jaar f 1.824,- bruto per maand, oplopend tot f 3.253,- bruto per maand in het vierde jaar.

Inlichtingen: J. Diederiks (888359) of M. Drop (888344).

Interne vacature 141

Bij de vakgroep Huisartsgeneeskunde is er een vacature voor een

Onderzoeksassistent (m/v) 0.6 fte

ten behoeve van het onderzoek: diagnostiek en beloop van chronische plasklachten bij oudere mannen.

Taak:

Uitvoerende werkzaamheden met betrekking tot dataverzameling in de huisartspraktijken. Dataverwerking en ondersteuning bij statistische analyse. Administratieve ondersteuning van het project.

Functie-eisen:

- ervaring met de verwerking van complexe administratieve gegevens -ervaring met geautomatiseerde dataverwerking op PC (Dbase III+)

-kennis van WP 5.0

-enige kennis van eenvoudige statistiek

Arbeidsvoorwaarden:

De aanstelling geschiedt voorshands tot maart 1993. Salaris is afhankelijk van ervaring en opleiding max. f 3.393,- bruto per maand (BBRA 1984).

Inlichtingen: G. Wolfs (882274).

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Bibliotheekinstructie

Iedere eerste maandag van de maand wordt er om **14.00 uur** bibliotheekinstructie gegeven in de bibliotheeklocaties AZM/BMC, Bonnefonten en Randwijck. Eerstvolgende keer: maandag 1 oktober 1990. Vooraf inschrijven bij de uitleenbalie is gewenst.

AGENDA

28-09 Inauguratie prof.dr.J.van Ree. Aula, Ts53, 16 uur

05-10 Promotie R.Lulofs. Aula, Ts53, 14 uur

05-10 Promotie mw.C.Frederiks. Aula, Ts53, 16 uur

12-10 Inauguratie prof.dr.J.D.P.Kasper. Aula, Ts53, 16 uur

19-10 Inauguratie prof.dr.A.Nieuwenhuijzen Kruseman. Aula, Ts53, 16 uur

23-10 t/m 25-10 Cursus Verplegingswetenschappelijk onderzoek en cardiologie. Hartenark, Bilthoven. Info: PHO FdGW 887396

25-10 Promotie Ir.P.Bovendeerd. Aula, Ts53, 16 uur

29-10 t/m 01-11 Cursus epidemiologisch onderzoek. Rolduc, Kerkrade. Info: PHO FdGW 887396

31-10 Besloten werkconferentie Professionals in de thuiszorg. Info: PHO FdGW: 887396

01-11 Promotie Mw.E.Steyger. Aula, Ts53, 16 uur

08-11 Congres over Lokale gezondheidsinitiatieven. Organisatie Vakgroep GVO ism diverse anderen. Info: GVO 887334

15-11 t/m 16-11 Cursus Leidinggeven in professionele organisaties. Info: PHO FdGW: 887396

15 t/m 17-11 Int.Conference on Access Surgery. Mecc, Maastricht. Info: Heelkunde, AZM, 866666

15-11 Inauguratie prof.dr. J.L.H.Evers. Aula, Ts53, 16 uur

16-11 Inauguratie prof.mr.A.Geers. Aula, Ts53, 16 uur

22-11 Promotie C.Ruissen. Aula, Ts53, 14 uur

22-11 Promotie P.Höppener. Aula, Ts53, 16 uur

23-11 Inauguratie prof.dr.S. de Lange. Aula, Ts53, 16 uur

29-11 Lustrumcongres FdGW. Uitreiking Catharina Pijls Prijs. MECC, 9-16.30 uur. Info: A.Simon, 887254

30-11 Inauguratie mw.prof.dr.H.Huijjer-Abu Saad. Aula, Ts53, 16 uur

06-12 Promotie mw.C.Verkeste. Aula, Ts53, 14 uur

06-12 Promotie P.Boekkooi. Aula, Ts53, 16 uur

07-12 Promotie H. van Huisling. Aula, Ts53, 14 uur

07-12 Promotie G.Muijers. Aula, Ts53, 16 uur

13-12 Promotie R. van Gelooven. Aula, Ts53, 16 uur

14-12 Promotie R.Huijsman. Aula, Ts53, 14 uur

14-12 Promotie Mw.L. van de Goor. Aula, Ts53, 16 uur

24-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

25-12 Eerste kerstdag RL gesloten

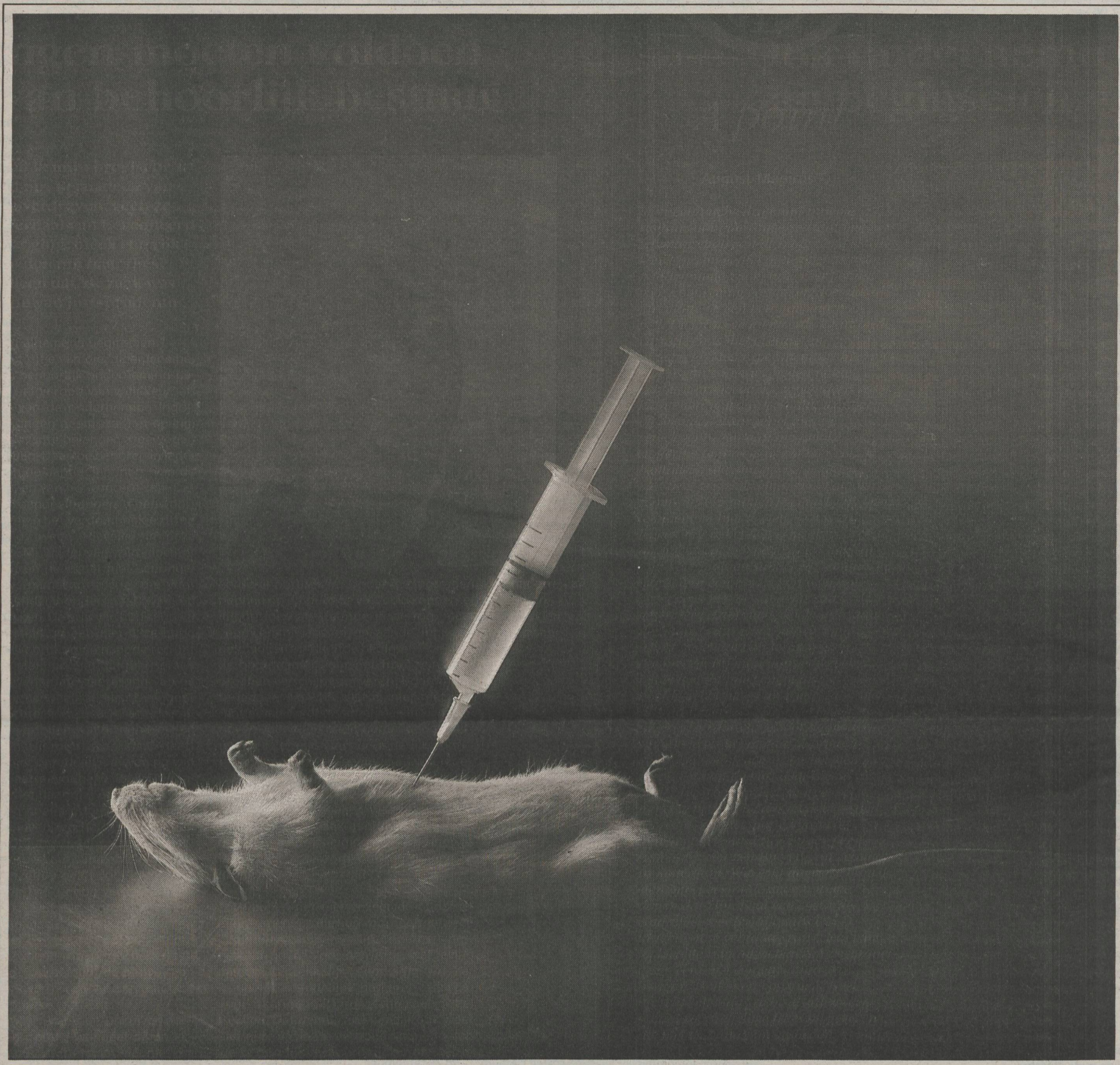
26-12 Tweede kerstdag RL gesloten

27-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

28-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

31-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

NOODZAKELIJK OF KWAAD?

De term 'een noodzakelijk kwaad' heeft iets demagogisch: er wordt iets gedaan dat minder aangenaam is, maar zekere belangen vereisen dat het toch wordt doorgezet. Gelieve niet te protesteren.

De proefdieren zelf hebben vermoedelijk ieder op hun eigen wijze wel geprotesteerd, maar hun klacht werd tot voor kort niet gehonoreerd. De mens was nu eenmaal boven de dieren gesteld, en alles wat de mens kon dienen was goed.

Bovendien meenden en menen velen, dat dieren niet lijden kunnen - of hooguit een klein beetje. Onder jagers en sportvissers is deze opvatting wijd verbreid: 'een wezen dat niet denkt kan ook niet lijden, althans niet op de manier waarop wij dat doen.'

En wat weegt zwaarder: het lijden van een

familieid, van een vriend, van jezelf - of het lijden van een konijn, een kat of een rat?

Gereduceerd tot zo'n elementaire keuze is het pleit snel beslecht. Maar als het gaat om minder vitale belangen, zoals de ontwikkeling van cosmetica?

De mensen die de stem van het dier in deze vertolken, worden steeds radikaler. Geweld wordt niet altijd geschuwd. Dit verhevigt de discussie rond het onderwerp - hetgeen uiteraard de bedoeling was.

NRC Handelsblad neemt deel aan de discussie door het brengen van de feiten, tergede gedocumenteerd en zonder vooroordeel gepresenteerd, en door een forum te bieden voor een gedachtenwisseling op niveau. Redacteurs, gastauteurs en lezers van NRC Handelsblad geven hun eigen interpretaties van de feiten. Dit

kan de lezer helpen bij het vormen van zijn of haar eigen, genuanceerde opinie.

Mochten zaken als deze ook u ter harte gaan, dan is het wellicht een goed idee om een proefabonnement (geen toespeling bedoeld) op NRC Handelsblad te nemen. Dit geeft u vier weken NRC Handelsblad met al zijn supplementen voor slechts f. 14,50. Als u op werkdagen voor kwart voor acht 's avonds kosteloos belt met 06-0555, dan hebt u de eerste discussiestof binnen een paar dagen in huis.

VOOR WIE DE NUANCE ZOEKT.

Openi
Bibliot
uur za
Studie
uur za
Studie
za: 10
Bibliot
Bibliot
10.00-
Bibli
9.00-1
Studie
9.00-2
Bibliot

Stu
De Be
medev
bestuu
verhou
ingega
van ow
inform
63317

Action
De con
jecten
op he
tensch
1991/9
inform

Ameri
De Am
aange
schapp
Het ga
cultuu
ressee
en op
1990
Engel

Diplom
De Ne
samen
Duits v
op 24
dient 1
voor 3
Kamer
sen ge

Openi
Vanaf
Bureau
09.00
Gouve

Stu
Open :
0310B
ningst
voor a

Stu
De stu
willen
HBO e
keuzel
doorst
zich a
HBO-c
markt.
inform
nisatie
etc. Vo
en wo
88735

Steun
Openi
16.00

Centra
Openi
10.00-
88797
Attent
Alle e
maken
openi

NSEM
Het spi
proble
torenfi
over st

Bulletin

Openingstijden Universiteitsbibliotheek

Bibliotheek Bonnenfantent ma, wo, do, vr: 9.00-18.00 uur di: 9.00-21.00 uur za: 10.00-14.00 uur
 Studielandschap Economie ma t/m do: 9.00-21.00 uur vr: 9.00-18.00 uur za: 10.00-14.00 uur
 Studielandschap Rechten ma t/m do: 9.00-23.00 uur vr: 9.00-21.00 uur za: 10.00-17.00 uur
 Bibliotheek Jezuïeten (m.i.v. 1 oktober 1990) di, wo, do: 9.00-12.00 uur
 Bibliotheek AZM/BMC ma t/m do: 9.00-21.00 uur vr: 9.00-18.00 uur za: 10.00-14.00 uur
 Bibliotheek Randwijck ma t/m do: 9.00-19.00 uur vr: 9.00-18.00 uur za: 9.00-14.00 uur
 Studielandschap Geneeskunde/Gezondheidswetenschappen ma t/m do: 9.00-21.00 uur vr: 9.00-18.00 uur za: 10.00-16.00 uur
 Bibliotheek Vijverdal ma t/m vr 9.00-13.00 uur

BUREAU BUITENLAND

Studiedagen 1992

De Bestuursacademie Noord Brabant organiseert op 31 oktober met medewerking van het Asser Instituut een juridische studiedag voor bestuurders en ambtenaren. Er wordt onder andere ingegaan op de verhoudingen tussen nationaal en Europees recht. 's Middags wordt ingegaan op de regelgeving en beleidsvorming op een drietal terreinen van overheidszorg.
 Informatie: Bestuursdienst Onderwijs, de heer mr. A. de Sutter, tel. 013-633175.

Action Jean Monnet II

De commissie van de EG stelt financiën beschikbaar voor onderwijsprojecten zoals European Chairs, Permanent Courses en European Modules op het terrein van de studierichtingen Recht, Economie, Sociale Wetenschappen en Geschiedenis. Deze activiteiten moeten in het studiejaar 1991/92 plaatsvinden. Deadline voor aanmelding is 20 november 1990. Informatie Bureau Buitenland: Han Aarts.

American Studies Fellowship Program

De American Council of Learned Societies (ACLS) heeft een competitie aangekondigd voor fellowships, beschikbaar voor Nederlandse wetenschappers om geavanceerd onderzoek te doen in de Verenigde Staten. Het gaat om onderzoek op het terrein van de Amerikaanse geschiedenis, cultuur of maatschappij waarin men al enige specialisatie heeft. Geïnteresseerden moeten ten tijde van de aanvraag niet ouder zijn dan 45 jaar en op universiteitsniveau les geven. Aanvragen moeten voor 1 december 1990 bij de ACLS binnen zijn. Informatie: Bureau Buitenland, Ina Engelen.

Diploma Duits voor handel en industrie

De Nederlands-Duitse Kamer van Koophandel organiseert in 1991, in samenwerking met het Goethe-Instituut, voor de vijfde keer het examen Duits voor handel en industrie. De examendata voor 1991 zijn: schriftelijk op 24 mei en mondeling op 14 juni. Inschrijving voor dit examen dient te geschieden bij de Nederlands-Duitse Kamer van Koophandel voor 31 maart 1991. Inschrijfgeld is f 220,-. Er worden door diverse Kamers van Koophandel en andere instellingen voorbereidende cursussen georganiseerd. Informatie: Bureau Buitenland, Ina Engelen.

Openingstijden

Vanaf 15 september 1990 wordt het spreekuur voor studenten van Bureau Buitenland gehouden op woensdag- en vrijdagochtend van 09.00 - 11.30 uur in de Studie-Infotheek van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, ingang Lenculenstraat, kamernr. 0311.

STUDENT EN ZAKEN

Studentendecanen

Open spreekuur: di.+ do. 14.00-16.00 u., wo. 17.00-19.00 u. Bou3, k. 0310B. Tel. spreekuur ma. t/m vr. 13.30-14.00 u., Tel. 887354. Openingstijden secretariaat ma. t/m vr. 13.30-16.00 u., Tel. 887354 (ook voor afspraken).

Studie-infotheek voor wie?

De studie-infotheek is bestemd voor leerlingen Havo en VWO, die zich willen oriënteren op een studie in het hoger onderwijs. Voor studenten HBO en WO, die op zoek zijn naar een andere studie. Voor studenten die keuzeblokken willen volgen. Voor studenten die na het HBO willen doorstromen naar het WO of andersom. Voor studenten HBO of WO die zich aan het eind van hun studie oriënteren op postacademisch of post-HBO-onderwijs, een tweede fase studie, een AIO-schap of de arbeidsmarkt. Voor buitenlanders die in Nederland willen studeren. Voor hen die informatie zoeken op het gebied van aanmelding en plaatsing, harmonisatiewet, auditorenregeling, militaire zaken, verzekeringen, handicap etc. Voor medewerkers! Openingstijden: ma. di. en do. 14.00-16.30 u en wo. 16.00-19.00 u en vr. 09.00-12.00 u, Len.26, kamer 0311, Tel. 887351.

Steunpunt Studiefinanciering

Openingstijden telefoon en balie: ma. t/m vr. 09.00-12.00 u. en 14.00-16.00 u. Len.26, Tel. 06 - 3212151

Centrale Studentenadministratie

Openingstijden telefoon en balie: ma. 14.00-16.00 u., di., wo. en do. 10.00-12.00 u. en 14.00-16.00 u., vr. 09.00-12.00 u. Len.26, Tel. 887979.

Attentie!!

Alle eerstejaars studenten die nog geen collegekaart hebben laten maken, kunnen in de week van 8 t/m 12 oktober, tijdens de normale openingstijden, hiervoor terecht bij de Centrale Studentenadministratie.

NSEM

Het spreekuur rechtspositie is voor studenten die vragen hebben over of problemen hebben met: de harmonisatiewet; studiefinanciering; auditorenfonds; examenreglement; etc. Tevens verkoop poenboek, de gids over studiefinanciering. Elke di. wo. en do. tussen 11.30 en 13.30 u.,

NSEM-kamer, Len. 26. Tel. 887142.

Agenda SIB-Maastricht

28 sep. Brusselreis met SIB Rotterdam en SIB Eindhoven naar de Verenigde Naties. Er worden verschillende lezingen gehouden op het gebied van de mensenrechten, militair optreden van de V.N., milieueverontreiniging etc. De kosten van deze dag bestaan alleen uit reis- en lunchkosten. Voor meer info: Wencke v.d. Werf, Tel. 254309

22 okt. Conferentie in Valkenburg "Europe in the 1990's: Military stability and Political Change".

27 okt. Symposium in Amsterdam, thema: "Technologie en ontwikkeling in wereldperspectief". Het nut van technologie en de uitwerking daarvan op de mensheid wordt onder de loep genomen.

okt.+nov. SIB Twente organiseert i.s.m. met Studium Generale een lezingenserie over Oost-Europa. Onderwerpen zijn o.a.: de rol van de televisie in de perestroika, Staat en Godsdienst en een Forumdebat over de toekomst van Europa.

Info: SIB Maastricht. Tel. 253495 (M. Sweers) of Tel. 254309 (W. v.d. Werf), of schrift. via postbus 616, 6200 MD Maastricht.

KOKO-agenda

di.25 sep. 20.30-22.30 u. Video "Sex, lies and Videotapes", f.1,50

wo.26 sep. Literaire lezing van Hugo Raes

do.27 sep. Eindhovense studentenvereniging Demos komt langs! Be there!

vrij. t/m zond. 5 t/m 7 okt. KOKO's na-introductie

Info en inschrijving op de kroeg of bij de Na-I.C.

STUDIUM GENERALE

Symmetrie in de natuur

do.4 okt. 20.00 u. Collegezaal, Nieuwenhof, Zw.4

Op donderdag 4 okt. a.s. begint het Studium Generale het nieuw academisch jaar met een programma over symmetrie. Vaak zijn we ons niet bewust van de vele vormen van symmetrie om ons heen. Wie zich in het verschijnsel verdiept komt tot de ontdekking dat symmetrie en asymmetrie een belangrijke rol spelen in de natuur, de wiskunde, de muziek, de literatuur, de schilderkunst en de bouwkunst. Interessant wordt het wanneer we ons gaan afvragen waarom er bepaalde vormen van symmetrie voorkomen in de natuur, waarom rechts en links al sinds mensenheugenis verbonden zijn met de begrippen goed en slecht, waarom symmetrie voor orde, rust, harmonie staat en asymmetrie voor chaos, beweging en willekeur en waarom we symmetrische vormen eigenlijk mooi vinden. Prof. dr. P.J.G. Mulders, V.U. Amsterdam, bijzonder hoogleraar in de theoretische fysica, geeft in zijn lezing voorbeelden van verschillende vormen van symmetrie in de natuur en gaat nader in op de betekenis van (a)symmetrie in de elementaire deeltjesfysica.

Do.11 okt. zet dr. Jaap van Heerden de cyclus voort met een lezing over symmetrie in de waarneming. Voor informatie over het Studium Generale programma: zie de folder of bel: Tel.887541.

LV&S

Golf

LV&S is voornemens bij voldoende belangstelling in november 1990 een kennismakingscursus golf techniek (basislagen) te organiseren. Belangstellenden kunnen bij buro LV&S de informatiefolder ophalen en zich inschrijven op de voorlopige inschrijffijst.

Openingstijdens balie:

De balie is geopend op: ma. 14.00 - 17.00 uur, di. t/m do. 09.00 - 12.00 uur en 14.00 - 17.00 uur, vrijd. gehele dag gesloten.

Pauszegymnastiek

In het kader van sporten voor het werk of tijdens de pauze biedt buro LV&S de volgende activiteiten: bewegen op muziek: ma. t/m vr. 12.30 - 13.20 uur sporthal Randwijck conditietraining: ma. t/m vr. 12.30 - 13.20 uur sporthal Randwijck recreatief zwemmen: ma. t/m vr. 12.00 - 14.00 uur zwembad de Dousberg recreatief zwemmen: di. en do. 07.00 - 09.00 uur Zwembad de Dousberg. Kosten: sportkaarthouders gratis, anderen f 2,50 per keer op bovengenoemde accommodatie.

Skigymnastiek

Van 1 november 1990 t/m 28 maart 1991 start de skigymnastiek o.l.v. C. Nijland op do. van 18.00 - 19.30 uur in sporthal Randwijck.

Mededeling LUSS

Sportieve, enthousiaste studenten gezocht voor bestuursfunctie in de LUSS. Voor meer informatie: bel 043 - 887080 dagelijks van 12.30 - 13.30 uur.

Info-avond wintersportreis

8 okt. a.s. en **7 nov.** a.s. wordt in sporthal Randwijck een informatie-avond georganiseerd voor diegenen die belangstelling hebben om met LV&S op wintersport te gaan naar Luttach (Italië). Aanvang beide avonden 20.00 uur.

Activiteitenkalender Lagakari

Lokatie d'n Avanceur, Helmstraat. Aanvang 20.00 uur.

do.27 sep. Algemene ledenvergadering

do. 4 okt. Ledenborrel

Verder:

29-30 sep. Surfweekend in Hindelopen

20-21 okt. N.S.K. Zeilen Individueel in Balk

26, 27, 28 okt. Fanatenweekend in Heeg

GENEESKUNDE

Bureau Onderwijs

Uitslag verkiezing vakgroepleden WP Studierichtingscommissie FdG: J.

Arends, Pathologie, voorzitter; H. Kuipers, Fysiologie; G. Majoor, Immunologie; R. Drop, Medische Sociologie; C. Thijs, Epidemiologie. Uitslag verkiezing student-leden Studierichtingscommissie FdG: A. Bosch, vice-voorzitter; R. Agbeko; B. v.d. Heyden; M. Vooy; J. Dingelstad; L. Hak.

Studentleden gevraagd voor blokplanningsgroepen fdg.

Wil je meepraten over het curriculum? Heb je ideeën over hoe een goed blok er uit moet zien? Wordt dan actief als lid van een blokplanningsgroep. Geef je naam en adres op, alsmede het blok waarin je geïnteresseerd bent en stuur een en ander op naar het bureau onderwijs geneeskunde. Reacties dienen binnen te zijn vóór 1 oktober 1990.

Co-schappen Sociale Geneeskunde

In de volgende periodes vinden weer stages sociale gezondheidszorg plaats: 5 t/m 30 nov 1990, 4 feb t/m 1 mrt 1991, en 10 juni t/m 5 juli 1991. Stageplaatsen betreffen Gezondheidsdiensten (Algemene Gezondheidszorg, Medische milieukunde, Jeugdgezondheidszorg) en Bedrijfsgezondheidsdiensten. Op de wekelijkse terugkomdag worden referaten gehouden door deskundigen en de co-assistenten zelf. Deze 4-weekse stages kunnen als keuze-onderwijs gevolgd worden door 6e jaars, en 5e jaars die al een ander co-schap achter de rug hebben. Plaatsing volgens de voorkeur van de student vindt plaats naar volgorde van inschrijving. Voor de stage in november gaarne zo spoedig mogelijk aanmelden. Info en aanmelding: Carel Thijs, Epidemiologie, tel. 887346, bgg 887379.

Keuze-onderwijs

AAN: 2e, 3e, 4e, 5e en 6e jaars studenten FdG.

De klappers keuze-onderwijs Geneeskunde 1990/1991 kunnen dagelijks tussen 11.30 en 12.30 uur bij de balie Buro Onderwijs, Randwijck, worden afgehaald.

AAN: 5e en 6e jaars studenten FdG.

De eerstvolgende stage "eenvoudige klinisch-chemische haematologische laboratorium diagnostiek" in het de Weverziekenhuis te Heerlen vindt plaats van 10 t/m 23 december 1990. Uitbreiding tot drie weken is mogelijk. Opgave voor 15 november a.s. bij mw. G. van der Schoot, Buro Onderwijs, tel.888145.

Bureau Internationale Betrekkingen

Spreekuur: dinsdag, donderdag en vrijdag tussen 10.00 en 12.00 uur. Bezoekadres: Dr. van Kleefstraat 25, souterrain. Tel. 888313. ERASMUS studentenuitwisseling 1990/1991. Er zijn plaatsen beschikbaar in Italië en Duitsland. Opgave voor 1991/92 kan vanaf 19 november a.s. gebeuren tijdens bovengenoemde spreekuren. NIKO - Nicaragua-Koschappengroep (initiatief van het Instituut Gezondheidszorg in Ontwikkelingslanden (IGOL) van de KUN). Voor april en augustus 1991 zijn nog plaatsen in Nicaragua beschikbaar (voor 4 maanden). De organisatie is in handen van: Gerry Eijkemans, tel. 080-563408 en Heleen de Vaan, tel. 080-228151.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Vacature student-adviseur

Bij het Faculteitsbestuur FdGW is per 1/10/90 een vacature voor een student-adviseur. Gevraagd wordt enige bestuurlijke ervaring en bekendheid met de faculteit. De benoeming geldt voor 1 jaar. Info: directeur FdGW, M.J. Bassie, 887253. Sollicitaties aan: Vertrouwenscommissie, tav M.J. Bassie, secretaris, Lenculenstraat 14, Maastricht.

ECONOMIE

Inschrijfplicht toetsen

De in het examenreglement 1990/1991 opgenomen inschrijfplicht voor toetsen waarvoor geen aanwezigheidsplicht bestaat (art. 16, lid 1 Regels en Richtlijnen) zal gaan gelden voor alle toetsen die **vanaf 1 november 1990** worden afgenomen.

De studenten dienen zich via inschrijfformulieren voor de toetsen in te schrijven. Deze formulieren zijn verkrijgbaar aan de balie van Bureau Onderwijs.

VCE/BO FDEW

Openingstijden Studenten Microcomputer Ruimte (SMR)

Blok 1 t/m 6 : ma t/m do 09.00-21.00; vrij 09.00-17.00 uitgezonderd :
 Blok 1 : 21 sept. 13.00-17.00 VGT 1; 19 okt. 13.00-15.00 Blokttoets 1
 Blok 2 : 30 nov. 13.00-15.00 Blokttoets 2
 Blok 3 : 05 dec. 09.00-17.00 Pakjesavond
 24 dec. 90 - 01 jan. 91 gesloten Kerstvakantie; 02 jan. 09.00-17.00 ; 03 jan. 09.00-17.00 ; 11 jan. 13.00-17.00 VGT 2; 30 jan. 13.00-15.00 Blokttoets 3
 Blok 4 : 11 feb. - 13 feb. gesloten: Karnaval; 14 feb. 09.00-17.00; 25 mrt. 13.00-15.00 Blokttoets 4
 Blok 5 : 29 mrt. gesloten Goede Vrijdag; 01 apr. gesloten 2e Paasdag; 02 apr. 09.00-17.00; 03 apr. 09.00-17.00; 04 apr. 09.00-17.00; 26 apr. 13.00-17.00 VGT 3
 29 apr. gesloten ADV-dag
 30 apr. gesloten Koninginnedag
 09 mei gesloten Hemelvaart
 10 mei gesloten ADV-dag
 17 mei 13.00-15.00 Blokttoets 5
 Blok 6 :
 20 mei gesloten Pinksteren
 28 juni 13.00-15.00 uur Blokttoets 6
 Openingstijden gedurende de maanden juli en augustus : ma t/m vr van 09.00 tot 17.00, behalve van 15 juli t/m 09 aug.: 09.00 tot 13.00 Zomer :
 05 juli 13.00-17.00 uur VGT 4
 23 aug. 13.00-15.00 uur

Studenten jaar 1

Inschrijving voor de oefenpractica (bespreking thuis gemaakte oefeningen) in blok 1,2 bij de onderwijsbalie dient te geschieden vóór aanvang van blok 1.2. Zonder inschrijving is deelname uitgesloten. Opgelet: mededeling tutor 1.1

Bulletin

Studenten jaar 2

De practica recht 2.1 van woensdag 26 sept. en 10 okt.(plenair): van 13.30-15.30 in de St. Janskerk (H. van Veldekeplein).

RECHTSGELEERDHEID

Foto's collegekaart avondstudenten

Ma 1 oktober 18.00-20.30 uur zullen in de hal van de Nieuwenhof foto's t.b.v. collegekaarten eerstejaars avondstudenten gemaakt worden

Aanmeldingsdata

Aan de balie van buro onderwijs zijn verkrijgbaar:
 .Intekenformulieren voor het onderwijs en toetsen van blok 2 voor alle propedeuse- en basisdoctoraalstudenten van de dagopleiding
 .Formulieren examendata van de examencie. voor alle studenten dag en deeltijd
 De balie is elke dag geopend van 10.15-11.15 en van 14.15-15.15 uur.
 Speciaal voor deeltijd studenten elke maandagavond van 20.00-21.00 uur

Studieadviseurs

Studieadviseurs bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid zijn:
 - Mevr. mr. M. Elsenburg (kamer 1.016 Nieuwenhof)
 - Mevr. mr. J. Stoutenbeek (kamer 1.019 Nieuwenhof).
 Studenten kunnen zich tot de studieadviseurs wenden indien persoonlijke of andere omstandigheden de goede voortgang van de studie belemmeren en voor advies en informatie omtrent zaken als:
 - inhoud en opzet van de studie
 - studie- en examenregelingen
 - studieplanning en studieaanpak
 - keuze studierichting en keuzeblokken
 De studieadviseurs kennen 3 soorten spreekuren:
 - Inloopspreekuur: Dinsdag van 10.30-11.30 uur, kamer 1.016 N.
 - Afspraakspreekuur: Studenten kunnen een afspraak maken via de secretaresse, mw. M.L.Satijn, tel.: 043-887045 (kamer 1.018 N).
 - Tel. spreekuur: Mw. Elsenburg is telefonisch bereikbaar op dinsdag en donderdag van 9.30 - 10.15 uur (tel.: 043-887046).
 Mw. Stoutenbeek is telefonisch bereikbaar op maandag van 9.30-10.15 uur (tel.: 043-887043).
 Tijdens het telefonisch spreekuur kunnen ook afspraken worden gemaakt.

Voor deeltijdstudenten bestaat de mogelijkheid om in overleg met een studieadviseur 's avonds een afspraak te maken.

Stageburo

Er zijn nog enkele stageplaatsen in het 3e en 4e blok bij advo-katuur en bedrijfsleven in de randstad. Info E. de Krom (887274)

NACEE

4e Jaars rechtenstudenten met belangstelling voor studiemogelijkheden in Canada of Amerika kunnen zich melden bij Mw. M. Elsenburg (tel. 043-887046) i.v.m. de organisatie van een bezoek aan de NACEE (Netherlands America Commission for Educational Exchange) in A'dam en/of de Canadese Ambassade in Den Haag.

Mededelingen Ouranos

Nieuwe leden en leden die hun lidmaatschap verlengd hebben kunnen hun bewijs van lidmaatschap afhalen op vertoon van hun collegekaart tijdens spreekuren in de typekamer (2.033 N)
 Er kunnen weer Ouranos truien besteld worden. Prijs fl. 90,00
 Spreekuren Ouranos: dinsdag 12.30-13.30 en donderdag 12.30-13.30 in de typekamer. Voor de agenda zie publicatieborden

Afscheidskollege E. Jurgens

28 sept. 16.00 uur Kollegezaal Nieuwenhof zal E. Jurgens een afscheidskollege geven. De titel is "Vier Jaar Mediarecht in Maastricht"

Lezing i.h.k. v. het blok buitenlands beleid

Woe 3 okt. 09.30 uur prak 1030a N lezing door Mw. L. Lijnzaad: Irak en het humanitair recht

Blok 1.1

Woe 3 okt. 13.00 uur Staaarzaal R.Verschuur: Rechterlijke organisatie
 Woe 3 okt. 14.00 uur Staaarzaal W.Elzinga:Onderhoudsverplichtingen

Blok 2.1

Woe 3 okt. 13.00 uur Kollegezaal N kollege Sociale Wetenschappen
 Woe 3 okt. 15.00 uur Kollegezaal N kollege Publiekrecht

Blok 3.1

Woe 3 okt. 15.00 uur Staaarzaal responsiekollege Arbeid

pro civibus
 verzekert academici

**in zak
 en as
 zitten?**

veilig onderdak met
 een goede verzekering
 voor inboedel en opstal.

Amsterdam 020-5708208
 Stadhouderskade 140
 Groningen 050-184114
 Spilsluizen NZ 11

Autorijschool Dorssers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer niet slaagt voor het rijexamen, betaalt u de tweede keer niets. Door het houden van proefexamens wordt u optimaal voorbereid op uw examen.

U betaalt slechts fl.35,- per rijles in VW Golf. Tevens het adres voor uw privé theorieopleiding. Bel voor informatie 04490-77738 of 06-52981362

TIJD VOOR DE JUISTE KEUZE !

BRÜGGEMANN Assurantiën

Regel nu uw ziektekosten verzekering zelf,
 via het agentschap van Brüggemann Assurantiën.

Wij bemiddelen voor:

- Nationale Nederlanden • Vezeno • Stad Rotterdam • Helvetia •
- Zwolsche Algemeene • U.A.P. • Enzico • Aegon • De Amersfoortse •

Voorbeeld:	Maandpremie, basisdekking:		Antwoord coupon	
gezinssamenstelling: 2 ouders met 2 of meer kinderen	E.R.	Premie p/mnd	Naam:	Geb. dat. man:
leeftijdsgroep: van 27 tot 35 jaar	0	255 *	Adres:	Geb. dat. vrouw:
ziekenhuis-verpleegklasse: 3	250	245 *	postcode:	Leeftijd kind(eren):
	500	229 *	Woonplaats:	Gewenst E.R.:
	750	211 *	Telefoon:	Gewenste dekking: basis / huisarts / medicijnen
	1000	190 *	Sturen naar: Antwoordnummer 4517, 6200 WC Maastricht. (Postzegel niet nodig).	
i.v.m. de wet op de persoonsregistratie zijn wij aangesloten bij de registratiebank. Uw gegevens worden dus vertrouwelijk behandeld. * excl. WTZ. en MOOZ.			Of bel voor een afspraak.	

BRÜGGEMANN Assurantiën: Bedrijvencentrum Maastricht • Kast. Holtmeulenstraat 9 • 6222 AV Maastricht • Tel.: 043 - 68 66 21 • Fax: 043 - 63 75 50 • Ook voor alle verzekeringen; pensioenen; hypotheke; bedrijfskredieten; onroerend goed; financieringen.

Cultuur

“Ach nee joh, ben je gek”

In het gebouwtje van Science Park II aan de Beeldsnijdersdreef 85 hangen sinds afgelopen woensdag dertien doeken van Herman Hollewand, beeldend kunstenaar en docent te Maastricht. Het leek initiatiefneemster Juul Dovermann, secretaresse van WTS, wel een leuk idee om het interieur van de veredelde bouwkeet wat op te vrolijken en zij sprak haar baas Loek Kreukels daar op aan. Goed idee, meende hij, maar wat of wie moest daar hangen? Op die vraag had mevrouw Dovermann al één beetje gerekend. Ze wist wel iemand:

“Ik zit zelf al jaren op de schildercursus van Herman en ik vind het werkelijk prachtig wat hij maakt. En het bleek dat Kreukels op het gymnasium in Heerlen nog tekenles van hem gehad had. Dat bleek pas achteraf hoor, toevallig was dat.”

Op de uitnodiging voor de opening wordt vermeld dat deze expositie de eerste is in een reeks van tentoonstellingen van tekeningen en schilderijen van leerlingen van het Centrum voor Creatieve Vorming Maastricht/Gronsveld. Met andere woorden: alle cursisten van Hollewand komen in Science Park II te hangen. Inclusief de werken van Juul Dovermann?

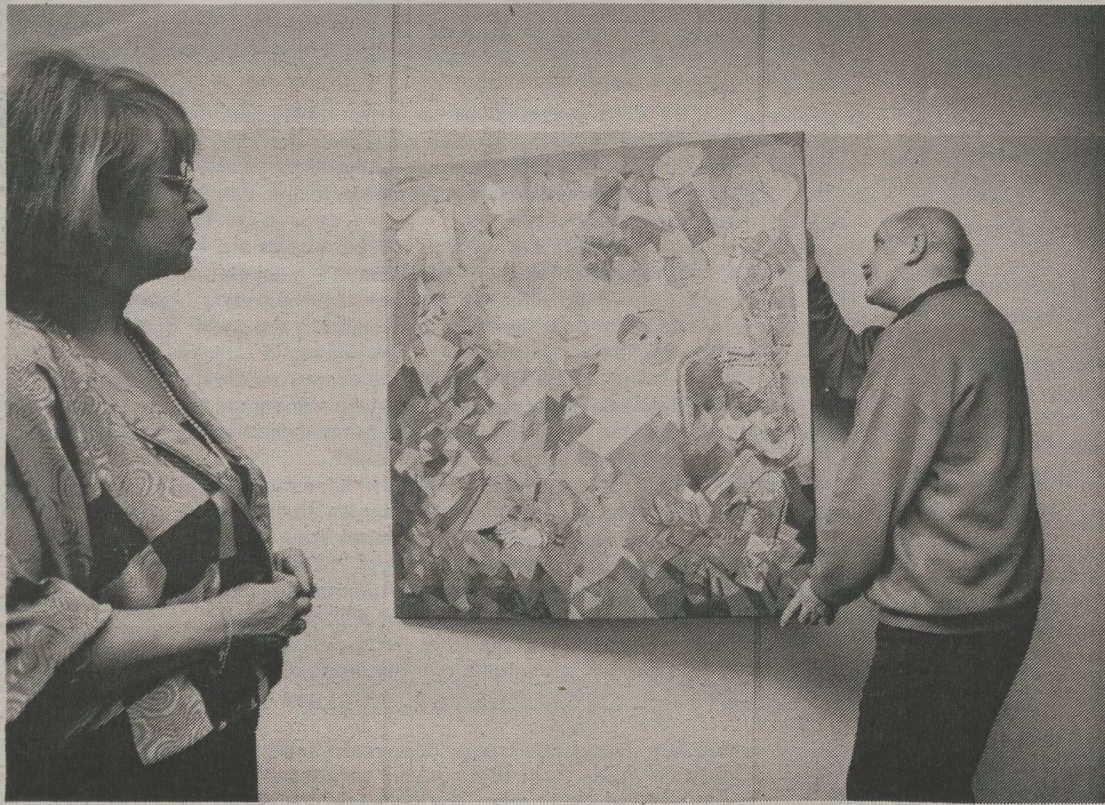
Met blozende wangen en afwerende gebaren: “Ach nee joh, ben je gek. Ach nee, kom nou.” Samen met Hollewand zal ze de komende tijd uitmaken welke cursisten wél in aanmerking komen voor een ontmoeting met het bedrijfsleven aan de Beeldsnijdersdreef. Want daar gaat het toch ook een beetje om, wie weet wie daar allemaal langs komt? Wellicht belt zo'n toevallig pas-

serende directeur tien jaar later nog eens op met het verzoek het nieuwe firmakantoor te decoreren. Na Hollewand zal Piet Jaspers (een van de cursisten) van 3 november tot 1 december exposeren. De bedrijven die in het Science Park zijn ondergebracht zijn ook betrokken bij de tentoonstellingen. Voorafgaand aan de openingen in de loop van het komende jaar krijgen telkens twee bedrijven de gelegenheid zich te presenteren aan de kunstminnende aanwezigen. Maar er is geen sprake van, zo verzekert Dovermann, dat de kunstenaars gefinancierd worden door de ondernemers. De bedrijven profiteren slechts.

De olieverfschilderijen van Herman Hollewand (55) hangen tot 26 oktober in Beeldsnijdersdreef 85. Volgens de kunstenaar is zijn werk veelal gebaseerd op muziek, klassieke muziek. Na zijn afstuderen aan de Jan van Eyck Academie in 1959 heeft hij ruim vijftien jaar geprobeerd ‘het’ te maken. Op een gegeven moment bleek een werkring als docent toch geen overbodige luxe. Maar dat heeft ook nadelen: “Je carrière, voor zover je die had, is dan volledig naar de knoppen. Je valt uit het circuit en dat is het verschrikkelijkste wat een kunstenaar kan overkomen. Geen contacten, geen carrière.”

Hollewand, van oorsprong monumentaal kunstenaar, maakte ondermeer de altaarluiken van de Maastrichter Koepelkerk, in de buurt van het NS-station.

Geert Dekker

Onder toezend oog van Juul Dovermann hangt de eerste exposant, schilder Herman Hollewand, zijn werk op in het Science Park foto Franco Gori

Geen prijs Alles is Drama

Studententoneelvereniging Alles is Drama heeft een inspannende week achter de rug. Ze waren één van de zes finalisten tijdens het Festival Amateurtheater, dat van 17 tot 24 september werd gehouden in Amsterdam. De organisatie was in handen van het Nederlands Centrum voor Amateurtheater en theater De Engelenbak. Bij Alles is Drama weten ze niet op welke plaats ze zijn geëindigd. Alleen de eerste en tweede plaats zijn door de jury bekend gemaakt, en daar zaten ze in ieder geval niet bij. Ziekte der Jeugd, heette de productie waarmee Alles is Drama de hoofdprijs van tienduizend gulden dacht te kunnen winnen. Het stuk van de Oostenrijkse auteur Ferdinand Bruckner (regie:

Odette de Theije) gaat over de perikelen in een studentenhuis. De bewoners zijn (bijna) klaar met hun studie en moeten een keuze maken uit twee weinig aantrekkelijke alternatieven: volwassen worden en verburgerlijken of niet volwassen worden en zelfmoord plegen. Het toneelstuk werd in Amsterdam niet alleen door Alles is Drama uitgevoerd, maar ook door Toneelgroep ARS uit Hilversum. De zeven spelers van Alles is Drama kregen zeer gemengde reacties op hun prestatie. John Naborn: “Er was een kritische stroming, die vond dat het niet goed overkwam in zo'n grote zaal. En er was een groep mensen die echt had genoten, die wel was geraakt.”

De eerste prijs werd gewonnen door toneelgroep Toetssteen uit Amsterdam, met de productie Meidagen. Verdiend, meent Naborn. “Ze waren echt wel het beste.” Dat zijn eigen club niet heeft gewonnen stelt hem nauwelijks teleur. “We hebben echt een hele leuke tijd gehad. Het gebeurt niet zo vaak dat je met anderen zo indringend discussies over toneel kunt voeren. Het festival is eigenlijk zo'n goed initiatief, dat er over wordt nagedacht om de prijs af te schaffen. Ach, in de voorrondes moest er uit vijftig voorstellingen worden gekozen. Wij vinden het al een hele eer dat we tot de finale zijn doorgedrongen.”

Emely Nobis

Agenda

vrijdag

- Opstand der Componisten**, Stadsconcert, Vrijthof, 16.30
- Meidskes vaan Mèrgel**, musical-achtige parodie Theo Dols e.a., Stadsschouwburg, 20.00
- Oproer in de bemel**, Peking Opera, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00
- Pianomuziek van de 20ste eeuw**, pianist Herbert Henck, Intropodium, 20.30
- V & P in concert**, kleinkunst programma, Duo Verreck en Pleijsier, Theatercafé, 23.00

zaterdag

- Die Czárdás Fürstin**, Operette van E. Kálmán, Limburgs Symphonie Orkest, solisten en koor studenten Conservatorium, Stadsschouwburg, 20.00
- Pianomuziek van de 20ste eeuw**, pianist Bernard Wambach, Intropodium, 20.00
- Off-Straattheater Avond**, Löss Theater, 20.00
- Pianomuziek van de 20ste eeuw**, pianist Laurent Aimard, Intropodium, 22.30
- V & P in concert**, kleinkunst programma, Duo Verreck en Pleijsier, Theatercafé, 23.00

zondag

- Pianomuziek van de 20ste eeuw**, pianiste Chantal Bobets, Intropodium, 12.00
- Concert**, Ria Geraerts, Maastrichtse Vrije School, 14.30
- Pianomuziek van de 20ste eeuw**, pianist Claude Helffer, Intropodium, 15.30

dinsdag

- Pianorecital**, Daniel Wayenberg, muziek van Chopin en Liszt, Redoute-zaal, 20.00

woensdag

- Lunchconcert**, Frank van Laar, piano, Redoute-zaal Stadsschouwburg, 12.30
- Oproer in de Hemel**, Peking Opera, Stadsschouwburg, 20.00

donderdag

- De Misanthrop**, komedie van Molière, Het Nationale Toneel, Stadsschouwburg, 20.00

Exposities

- Beeldende Kunstmanifestatie FUSIE**, kadekelders Bassin Maastricht, 2 t/m 30 sept., do t/m zo 13-17
- Norbert Grunschel**, schilderijen, **Roel Knappstein**, sculpturen, **Pieter van der Toorn**, ruimtelijke objecten en grafiek, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a, Maastricht, 1 t/m 28 sept., do t/m zo 13-17.30
- De drieboek van het tekenen**, verschillende aspecten van de tekening, Perroen Aktuele Kunst, Vrijthof 29 (I), Maastricht, 26 aug. t/m 6 okt., wo t/m vr 13-18, za 13-17
- Nicolas van Ronkenstein**, bronzen beelden, **Harry op de Laak**, keramiek, wandschilderingen, etc., Galerie Artisant, Grote Gracht 43, Maastricht, 1 sept. t/m 6 okt., di t/m za 13.30-17.30
- Lidy Hoewaer**, beelden, tekeningen, etc., Artifort/Wagemans, St. Annalaan 23, Maastricht, 8 sept. t/m 8 okt., ma t/m vr 9-17.30, za 10-18
- Leentje Linders**, kleuretsen, La Dependance, O.L. Vrouweplein 24, Maastricht, 9 t/m 30 sept.: do t/m zo 12-17.30
- Joris Geurts**, nieuwe werken, In Situ, Aylvalaan 10, Maastricht, 8 sept. t/m 6 okt.: wo t/m za 14-18
- P. Klünckbammers**, verbeelding, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, Maastricht, 9 sept. t/m 7 okt.
- Felix Droese**, **William Wegman**, Galerie Wanda Reiff, Rechbistraat 43, Maastricht, 15 sept. t/m 27 okt., di t/m za 11-17
- Bram van Velde**, lithografieën, Galerie FAH, Brusselsestraat 80, Maastricht, 14 sept. t/m 15 okt., vr t/m zo 13-17
- Didier Vermeiren**, Bonnefantenmuseum, Dominikanerplein 5, Maastricht, 23 sept. t/m 10 okt., di t/m vr 10-17, za, zo en feestdagen 11-17

Film

- Speelweek 28 sept. t/m 4 okt.**
- Filmbuis Lumière, Bogaardenstraat 40b
- De Avonden**, 28 sept.: 20.00, 29 sept.: 21.00, 30 sept.: 20.00 + 22.00
- A strange love affair**, 28 sept.: 21.00
- Nacht van de wilde ezels**, 28 sept.: 22.00
- Pink Ulysses**, 30 sept.: 21.00
- When Harry met Sally**, 1 t/m 4 okt.: 20.00 + 22.00
- Shuttlecock**, 1 t/m 4 okt.: 21.00

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1

- Another 48 hours**, dag. 18.30 en 21.30. Za + zo ook 14.30
- Pretty woman**, dag. 18.30 en 21.15. Za + zo ook 14.30
- Total Recall**, dag. 21.30
- Gremlins II**, dag. 18.30

Mabi, Kleine Gracht 24A

- Die Hard 2**, vr t/m zo 14.30, 18.45, 21.15. Ma t/m do 21.00. Wo 14.30 en 21.00
- Wild Orchid**, vr t/m zo 21.30. Ma t/m do 21.00
- The hunt for red october**, vr t/m zo 14.30 en 19.00. Wo ook 14.30
- Wild at heart**, vr t/m zo 14.30, 18.45 en 21.30. Ma t/m do 21.15. Wo 14.30 en 21.15
- Days of Thunder**, vr t/m zo 14.30, 18.45 en 21.15. Ma t/m do 21.15. Wo 14.30 en 21.15

Ontwerp & digitalisatie: Desktop Publishing Compres Maastricht

Solo

Vorige maand vierde ze haar twee-en-een-half-jarig celibaat. Dat feit zal AIDS-voorlichters gunstig stemmen -ze werd al uitgenodigd bij de vakgroep gezondheidsvoorlichting en -opvoeding voor een bartelijk ontbaal op bloementuil en vlaai-, maar zelf vond ze een en ander minder succesvol. In de laatste plaats omdat zij in een populatie zit waar AIDS uberhaupt niet voorkomt.

Ze is er weer goed ingetuind, dames en beren! Vijf jaar geleden beweerde een Amerikaanse dame opeens dat na de Sexuele Revolutie nu het tijdperk van het Nieuwe Celibaat aangebroken was. Omdat ze nogal trendgevoelig wenst te zijn -ze had als eerste in Nederland een Walkman, toen nog een reusachtig en loodzwaar apparaat- dacht deze dame 'Aha!'. Voor yuppy is ze niet in de wieg gelegd (ze haat die beknellende kledingstijl), maar Nieuwe Celibatair, dat leek haar wel wat...

Nu had mevrouw op dat keuzemoment nog een partner, waarvan ze zich ras diende te ontdoen. Gelukkig was dat niet zo'n groot probleem, want die ander was een mega-dramkont. Even later was ze vrij, en dook het beloofde land van de geheelonthouder in. Geheelonthouding voor wat betreft vleselijke lusten, let wel! Want een goeie borrel en een portie harse gaan er altijd wel in, nietwaar?

De eerste maanden ging het aardig. De overvloedige energie die d'r door d'aadren vloeiende zorgde voor een ongekende wetenschappelijke produktie. Maar daarna raakte het lichaam gewend aan die overdosis en zette de malaise in.

Eerst dacht ze nog 'Komkom, de ware Lone Ranger laat zich niet kisten door een tijdelijke terugslag, door zo'n drang naar het vleselijke'. Ze stortte zich dus op andere lichamelijke inspanningen, en met name het wielrennen. Toch was zo'n racezadel tussen je benen niet je ware.

Ze las dus het oorspronkelijke artikel er nog eens op na, net in de tijd dat ook Germaine Greer zich eveneens tot de relationele burgerlijkheid bekeerde. Nee, het stond er toch echt. Het Nieuwe Celibaat. Er stond niets in het recept over de vraag of je na een tijdje die leefstijl weer mocht verlaten.

Da's dus een dilemma. Er onstonden grote problemen als zij haar trendy identiteit zou opgeven. In de eerste plaats natuurlijk al de bele zeik van een partner zoeken. Bab.

Gelukkig vond de technologie een antwoord op heur behoefte zoeken. De 06-lijn! Maar na maandenlang telefoneren, babbelboxen en telematisch sexueel verkeer werd duidelijk dat telefoon-sex weliswaar desafeste sex is die er is (a la David Leavitt), maar dat het koesteren van een plastic telefoonhoorn tegen de oorschelp niet kan tippen aan een zachte knabbel aan het lletje.

Met een zekere triestheid vierde zij dus het dertig-maanden jubileum; in haar eenje, dat spreekt. God-zij-geprezen is er nu een happy ending in zicht. Ze zit in een zelfhulpgroep voor gefrustreerde neo-celibatairen. Het kost enige moeite, maar langzaamaan wordt de last van sexuele revolutie en contra-reformatie afgeschud.

Eva

'Secretaresse - da's een vrouw die goed met gebeimen kan omgaan'

- Dbilla Singh -

"Maak mij heilig door het koken"

Nu Vrouwengeschiedenis vanaf dit jaar meetelt bij het Centraal Schriftelijk Eindexamen op middelbare scholen, schieten de gewone lesboekjes tekort. Daarin komen vrouwen immers nauwelijks aan bod, met uitzondering van een enkele koningin of een wereldberoemde verpleegster. Om in de lacune te voorzien wordt er de laatste jaren driftig vrouwengeschiedenis geschreven. Zo verscheen vorig jaar Bij ons moeder en ons Jet, over Brabantse vrouwen in de 19e en 20e eeuw. Jet heeft onlangs een zusje gekregen: Vrouwen tussen Grenzen, over Limburgse vrouwen in de 19e en 20e eeuw. Het is een bundel van zeven artikelen met weinig pretenties, aardige schetsen uit een nog herkenbare geschiedenis. Uit veel verhalen spreekt de arrogante en kleinerende bemoeienis van de clerus met het dagelijkse leven van vooral vrouwen. Zij werden gezien als draagsters van de moraal, als "hoedsters van de katholieke waarden en normen, die deze moesten doorgeven aan mannen. Zij moesten het 'gezonde' gezin

BERICHT UIT MAASTRICHT

in stand houden en daarmee rust en orde brengen in de samenleving." Zo gedateerd klinkt die opvatting niet eens. Mijnwerkersvrouwen zijn in Limburg inmiddels wel gedateerd, maar in 1949 leerden ze uit het maandblad voor de Katholieke Arbeidersvrouwenbeweging (KAV) nog vermanende spreuken:

"Heer ik bid u uit mijn keuken (...)

Maak mij heilig door het koken

En door het wassen van het servies"

De katholieke zorg om de vrouwelijke moraal blijkt ook uit het artikel: 'Gevraagd voor Brussel: R.K. meisje'. Limburgse dienstmeisjes gingen vóór de eerste wereldoorlog en na de tweede wereldoorlog vaak in België werken, vooral omdat daar de verdiensten beter waren. Bovendien was het voor de meisjes vaak de enige manier om zich te kunnen ontplooien. Ze leerden bijvoorbeeld Frans, wat een voordeel was als ze later bij V&D gingen werken, want Franssprekend personeel verdiende daar een tientje meer. De meisjes hadden in België ook iets meer vrijheid en dit was een doorn in het oog van de R.K. Vereniging ter Bescherming van Meisjes. Onderstaande "priesterlijke waarschuwing" uit '49 moest de trek naar België, ook wel de "handel in blanke slavinnen" genoemd, een halt toeroepen:

"In hun ongezonde zucht naar vrijheid, naar onbeperkte vrijheid, gaan velen bij voorkeur naar de danszaal, doch dan naar de goedkope achter-buurt dancing waar een flesje Spa 10 frank kost, maar waar het op zijn gemeentst toegaat. (...) In dit milieu, waar op zijn liederlijkst wordt gedanst, de onzedelijke gesprekken van de ene naar de andere tafel worden gebrald en mannen en vrouwen méér dan knipoogjes onder elkaar uitwisselen, heeft het Limburgse meisje na twee of drie samba's in minder dan een uur haar schaamtegevoel overwonnen... en verloren."

Als dat niet hielp, greep meneer pastoor naar drastischer middelen, zo blijkt uit de ervaring van mevrouw Jorissen: "Zonder dat we dat wisten had de pastoor contact opgenomen met die mensen, je weet hoe dat vroeger was op een dorp. Hij had gehoord dat we in Brussel gingen werken. Hoe hij er precies achter is gekomen weet ik nog niet. Hij heeft het telefoonnummer van die mensen gekregen en opgebeld dat we niet kwamen."

De samenstellers van Vrouwen tussen Grenzen -de Limburgse Vrouwenraad en de Werkgroep Emancipatie in Roermond- hebben gekozen voor een beschrijving van de stereotiepe kanten van vrouwenlevens: de activiteiten van de Société de Charité des Dames de Maestricht; de hulpverlening aan ongehuwde moeders, onderwijs aan plattelandsvrouwen (met vakken als 'melkcursus', 'moedercursus' en 'godsdienst'); de vrouwenpagina in De Limburger. In de bundel valt weinig te lezen over de publieke rollen van Limburgse vrouwen, bijvoorbeeld in de politiek of het kerkbestuur. Helaas ook geen artikel over de invloed van de eerste en tweede feministische golf in het katholieke zuiden. Dat doet overigens niets af aan de aardigheid van het boekje. De samenstellers streven niet naar volledigheid, maar willen "een witte vlek" inkleuren. Het is jammer dat een aantal verhalen blijft steken in het opsommen van feiten en cijfermateriaal, maar ook dat valt de betreffende auteurs niet kwalijk te nemen. Juist over dit soort kleine geschiedkundige onderwerpen valt er in de archieven immers nauwelijks méér te vinden.

Het verhaal over het ontstaan van de Mater Amabilis School (MAS) heb ik met het meeste plezier gelezen. De eerste MAS-school werd in 1947 opgericht in Maastricht, en het initiatief vond spoedig overal in het land navolging. De uitgangspunten van het MAS-onderwijs waren geformuleerd door de Vlaamse pedagoge M.C. Schouwenaars. Zij wilde meisjes van een jaar of zeventien opvoeden tot beminnelijke moeders, "die door hun kwaliteiten van geest en hart, door hun ruime naastenliefde en hun veelzijdige huishoudelijke vaardigheid het gezinsleven gezellig en gelukkig kunnen maken". Schouwenaars had geen erg hoge dunk van haar seksegenoten. Veel vrouwen waren volgens haar onvolwaardig als huisvrouw en moeder, niet in staat tot het onderhouden van de

echtelijke liefde. De vrouw was dan ook verantwoordelijk voor "alle gevallen van nood" in het gezin. Een werkgever die 'zijn' fabrieksmeisjes naar de MAS-school stuurde formuleerde het wat plastischer: "Als je goede huisvrouwen van die meisjes maakt, dan hou je de mannen meer uit het café".

De aantrekkingskracht van de MAS-school, die bij meisjes erg populair was, zat waarschijnlijk niet in vakken als gemeenschapdienst. Deze lessen hadden tot "doel de dienstbaarheid van de meisjes te ontwikkelen door hen te laten werken in ziekenhuizen of grote gezinnen."

Meisjes zelf bleken vooral af te komen op een nieuw en voor die tijd revolutionair vak: sexuele voorlichting, gegeven onder de noemer van opvoedkunde. Die voorlichting was eerder normatief dan informatief, zoals uit de volgende passage blijkt.

Het "bijzonder mannelijk orgaan staat niet alleen in dienst van de waterlozing, maar ook van de voortplanting. Wanneer dit orgaan wordt gebracht in de lichaamsopening, langswaar de vrouw haar maandelijke bloeding ervaart, bestaat de mogelijkheid, dat er een kind wordt verwekt in haar schoot. De voortplantingsdaad is slechts toegelaten na het ontvangen van het huwelijks sacrament (...) En het meisje verneemt nu zeer duidelijk, dat zij zich vóór het huwelijk totaal van geslachtsvereniging dient te onthouden, als ook van het aanleiding ertoe geven, namelijk van het gewaagde liefdesspel."

Meisjes mochten hun dwingende vragen deponeren in de 'vragenbus' van de MAS-school. "Is de tongkuis voor gehuwden toegestaan?" vraagt ene Rosemarijn omstreeks 1950. Nee, luidde het antwoord, de tongzoen is zelfs een doodzonde. Gelukkig wisten de leerlingen zelf hoe ze vergiffenis voor die doodzonde konden vinden: "Nou ja, daar is dan altijd nog die biecht voor hè, anders hadden ze die niet hoeven in te stellen..."

Emely Nobis

Vrouwen tussen Grenzen, Limburgse vrouwen in de 19e en 20e eeuw. Redactie: Hélène Vossen, Bien Kruijtzter, Yvonne de Vries. Uitgave: Van Spijk B.V. Venlo, 160 pagina's, f 19,90.

De meisjes van de Mosa aan de koffie tijdens een pauze aan de Mater Amabilis-school Foto Sociaal Historisch Centrum